

ACC. N:R.

M. 10888: 1-67.

Landskap:

Skåne

Upptecknat av:

olika personer;

Härad:

Diverse

Adress:

se svar!

Socken:

"

Berättat av:

Uppteckningsår:

1947

Född år

i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Från

Hälsningar.

s. 1-67.

LuF 62.

Albo härad

sid. 1-12.

Båra

"

"

13-33.

Bjäre

"

"

34-53.

Prosta

"

"

54-67.

Skriv endast på denna sida!

46.

108/128 ab

Acc. n:r M. 10888: /.

LUF 62

Uppgifterna hänföra sig till

Landskap:

Skåne

Härad:

Albo Kro

Socken:

Fågeltöfta

Uppteckningsår:

1947

Bottning!

Uppgifterna lämnade av

Namn:

Axel Persson

Adress:

Månslanda Lövestad

Födelseår och födelseort:

1896 Röddinge

Folklivsarkivet i Lund beder Eder härmed vara vänlig besvara nedanstående frågor i och för en undersökning rörande de i snabbt försvinnande stadda halmtaken. Vi vilja medan ännu tid är söka rädda åt kommande tider kunskapen om halmtaken, deras förfärdigande, förekomst och egenskaper. Vi äro tacksamma för korta, tydligt och helst med bläck skrivna svar på alla frågorna. Numrera svaren efter frågorna. Frankokuvert för svaret bifogas.

Frågor:

1. Finns å Eder trakt halmtak eller vasstak?
2. Äro (voro) dessa bindetak, d.v.s. sådana där halmen (vassen) är (var) bunden vid underlaget medelst vidjor, snöre, järntråd eller på annat sätt?
3. Eller äro (voro) de av löst pålagd ej slagtröskad halm som hålles (hölles) kvar av pålagda träkonstruktioner?
4. Hur pass vanliga äro (voro) dessa bundna tak i procent räknat?
 - a. för närvarande?
 - b. för 10 år sedan?
 - c. för 20 år sedan?
 - d. för 50 år sedan?
5. Användas (användes) takkäppar?

Svar:

1. Ja, Bundrumsgården (Hembygdsgården) gamla posthuset, jägarebostaden vid Kronavall, samt några äldre byggnader.
2. Halmen är bunden på läcket med täckgarn (monillo)
3. Nej
4. För närvarande är här i Fågeltöfta endast 10%
 - b. För 10 år sedan 20%
 - c. För 20 år sedan 60%
 - d. För 50 år sedan 90%
5. Här användes takkämpar (täckvämmar)

M.10888:2.

6. Använder Ni isolerade band eller fortlöpande söm?

7. Beskriv Ert tillvägagångssätt vid bindningen och angiv materialets art. Bifoga gärna en förtydligande teckning.

8. a. Vilka redskap använder Ni vid täckningen? Räkna upp alla.

b. Har tidigare använts även andra redskap? Vilka?

9. Var god beskriv alla nu eller tidigare använda redskap (material, konstruktion, dimensioner — gör gärna en enkel blyerts-teckning) och angiv deras benämning, även på ortens dialekt.

10. Vartill och huru användas de olika redskapen?

6. Jag använde täckgarn, sömmetoden användes ytterst sällan i våra bygder.

7. Besvaras på ett bifogat papper.

a. En långstegen, en tvärstegen, 2 st rep, täcksvraga, nål, täckkniv samt ett par puder att hava på knäna.

b. Inte det jag vet.

10. Långstegen till att komma upp på taket, tvärstegen till att stå på när taket täcks, repen att binda tvärstegen, täcksvraga att klappa upp takmen och göra taket slätt, nålen till att få bandet ned om läcket, täckkniven att skära taket med sen toket är upplagt, knäpuerna att hava på knäna.

9. Täcksvraga till att jämna taket med nålen till att sticka bandet ned om läcket, kniven att att beskära taket med

Svar till frågan 7. Först breddes lingshalmen ut på läkten, sen lägger man täcke kappen på halmen, sen binder man med täcke garnet om kappen ned om läcket och slår endast en rännlycka först, sen klappar man upp halmlavan, sen löser man upp rännlyckan och lägger knäet på kappen och klämmer mycket hårt till, sen binder man bandet med 2 belknutar.

År 1917 när jag började som halmtäckare bant vi taken mest med vigra (rövis) de skars på vintern och vreds på buntas med 100 st. i var bunt och kunde bevaras i hela år, men dagen innan som man skulle täcka med dem, skulle de hokas, blevo de så mjuka och smidiga

Under fjärde världskriget år 1914 och några år framåt bant token ofta med ståltråd, men över stallar där ställimmo gick upp rostade bröden ganska fort upp. Dett bästa bindmaterial-

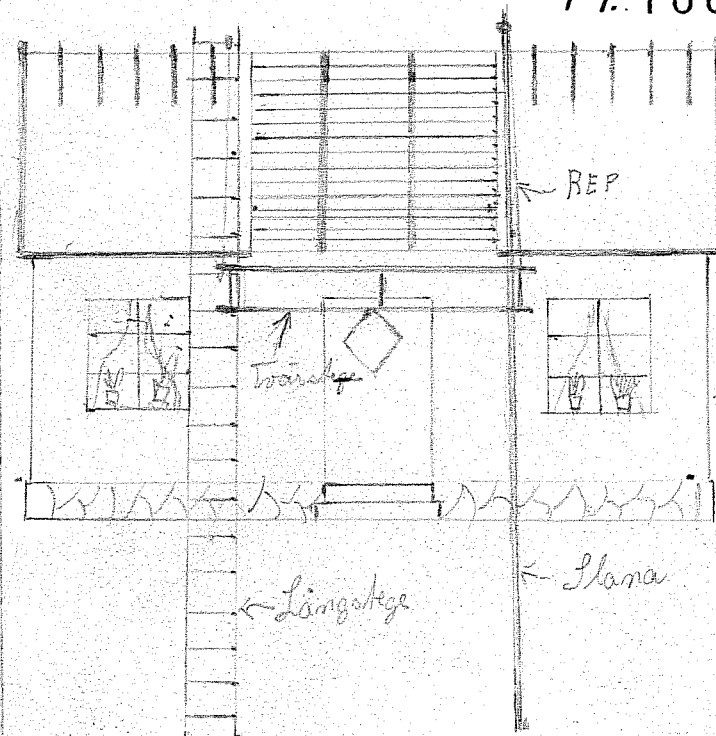
Det var säckegarn (monilla) dett var insmört
med någon ~~stärts~~ sljo eller träkjära.

När man täckte krogar där längerna var
sammanbyggda använde man ett kors som
man stod på. bild 1 visar. men jag gjorde
ett par fyrkantiga kors med 2 horn som
man slog ned i Aaket, mycket praktiska, dessa
kallades för bopplingar. bild 2 visar

M.10888:2.

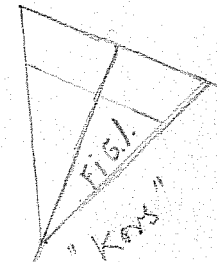
M.10888:2c.

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folklivsforsk-
ning vid Lunds universitet

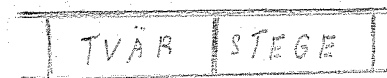
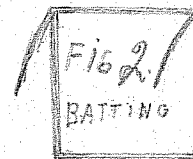
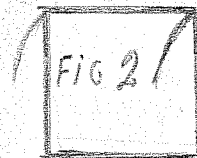

TÄCKEVRAGA

LÅNGSTEGE

NAL

des

näl
ma.

st,
st,
t

st,
st,
t

ed
h-

11. Använder Ni vid täckningen vantar, knäputor eller särskild fotbeklädnad?

11. Endast knäputor.

12. Hur beredes
a. långhalmen?

12. För genom att handplajla, senare genom tröskribba som drögs av hästar.

b. vassen?
När och hur skördas den och hur förvaras den?

b. Här i Fågeltofsa har inte varit vass eller vass bak.

13. a. Täckes även (eller endast) utanpå det gamla taket?

13. Ja när det är ont om långhalm, men de saken vara ej så länge

b. Beskäres taket, när det är färdiglagt?

b. När taket är upplagt beskäres det så nätt

c. Hur behandlas takskägget?

c) Man binder en snor längs åt takskägget sen skär man efter den, sen klappar man med en bräda som är 2 alnar lång så får man takskägget riktigt jämnt.

d. Läggas halmtak (vasstak) även på nya hus?

d. Inte nu, men för täcktes det så väl nya som gamla hus

14. a. Hur ryggas taket?

14. Med lös halm packas väl sen lägges ryggtröden på med cirka 20 toms mellan vart par.

b. Hur lagas ett söndrigt tak?

b. Man har en skut som man lägger en halmsirka på, sen sticker man upp skuten mellan läcket och häppen, så fortsätter man tills hålet är färdigt.

15. Hur många arbeta samtidigt med taktäckningen? Och vilken är i så fall arbetsfördelningen?

15. Endast taktäckaren är på taket, men så är där en upparsare till att bära upp halm och häppar.

16. Har Ni hört omtalas eller sett att man borrat hål i vindske-
darna till fäste för takkäpparna?
Var och när brukades detta?
Angiv om möjligt stället.

17. Lägges (lades) taket på läkt
eller på ravel (raft)?

18. Användas (användes) dessa tak
även på boningshusen?

19. Är Ni villig att eventuellt be-
svara ett utförligare frågeformu-
lär (som i så fall honoreras om
så önskas)?

20. När och var har Ni varit verk-
sam som taktäckare?

21. Har Ni även annat yrke?
Vilket?

M. 10888:4.

År 1917 började jag som halm täckare då var dett gans-
ka allmänt med hål i vindske-
darna till att sticka käppen
i, men nu fins dett ej, där spikas en ribba ännu på vingsken
till att stödjä käppen.

17. Taket lägges på läkt, raft har ej förekommit
sen jag blev täckare

18. Halm tak användes såväl på boningshus
som på andra längor

19. Jag står gärna till tjänst att besvara
Edra frågor så gott jag kan, utan någon
ersättning.

År 1917 började jag som taktäckare i
Fågeltofta och angränsande kommuner.

21. Till en början ägnade jag mig mest som taktäckare
är 1925 inköpte jag ett småbruk, men bedrev även tak-
töcket, men nu lägges här ej upp några halm tak.

OBS! Skulle Ni ej få plats med alla svaren på detta papper så bedes Ni vänligen skriva återstoden på ett löst papper av samma
format. Använd även helst ett löst papper därest Ni vill göra någon förtydligande teckning. Och sänd gärna in svaret så
snart som möjligt — det underlättar arkivets arbete.

49.

109/130c

Obs!

Acc. n:r M.10888:5.

LUF 62

Uppgifterna härföra sig till

Landskap:

Skane

Härad:

Albo krs

Socken:

Södra Mellby

Uppteckningsår:

1947

Uppgifterna lämnade av

Namn:

Nils Ekberg

Adress:

Söndaleryd 19. Tink

Födelseår och födelseort:

5/5-1885 Stenshus

Folklivsarkivet i Lund beder Eder härmed vara vänlig besvara nedanstående frågor i och för en undersökning rörande de i snabbt försvinnande stadda halmtaken. Vi vilja medan ännu tid är söka rädda åt kommande tider kunskapen om halmtaken, deras förfärdigande, förekomst och egenskaper. Vi äro tacksamma för korta, tydligt och helst med bläck skrivna svar på alla frågorna. Numrera svaren efter frågorna. Frankokuvert för svaret bifogas.

Frågor:

1. Finns å Eder trakt halmtak eller vasstak?
2. Äro (voro) dessa bindetak, d.v.s. sådana där halmen (vassen) är (var) bunden vid underlaget medelst vidjor, snöre, järntråd eller på annat sätt?
3. Eller äro (voro) de av löst pålagd ej slagtröskad halm som hålles (hölles) kvar av pålagda träkonstruktioner?
4. Hur pass vanliga äro (voro) dessa bundna tak i procent räknat?
 - a. för närvarande?
 - b. för 10 år sedan?
 - c. för 20 år sedan?
 - d. för 50 år sedan?
5. Användas (användes) takkåppar?

Svar:

Svar:

1. Inom Södra Mellby socken finns för närvarande en del tak som
2. Taktaken äro bundna vid underlaget medelst garbaniserad tråd. Tidigare vidjor (vidjor) och fast.

3. Sådana finnes ej här på orten.

4. a) 5% b) 10% c) 50% d) 95%

5. Här användes takkåppar. Har en gång i Jämsstads härad sytts på taket utan kåppar.

6. Använder Ni isolerade band eller fortlöpande söm?

7. Beskriv Ert tillvägagångssätt vid bindningen och angiv materialets art. Bifoga gärna en förtydligande teckning.

8. a. Vilka redskap använder Ni vid täckningen? Räkna upp alla.

b. Har tidigare använts även andra redskap? Vilka?

9. Var god beskriv alla nu eller tidigare använda redskap (material, konstruktion, dimensioner — gör gärna en enkel blyerts-teckning) och angiv deras benämning, även på ortens dialekt.

10. Vartill och huru användas de olika redskapen?

nålen typ 1. båg!

6 M. 10888:6.

Var använt bast, vigrar, kabel, ståltråd.
Efter halms påläggning läggs därpå en klapp som bindes med stråden med ungefär 2 aln mellan varje bindsel om läkten.

8^a Halmsaga, nål, kniv, halmsaga svängd vid täckning av krokav.

b) I så fall före min tid.

9 Halmsaga 120 cm lång av trä, skaft 60 cm 60 cm med en bredd av 12-13 cm och kefflad på längden med 2 cm djupa kefflar användes att klappa upp halmen efter varje lag tills det ligger jämt före bindningen. Halmsaga svängd ungefär halva längden kefflad som för före. Nål nästan punkt av renvår med blyerts ena ändan för bast, vigrar och kabel samt spets för tråd som vides i ena ändan till blyerts som sättes på spetsen av målen som redan föras runt och bindes om läkten och klapp. Kniv i regel en arhuggens lik. Taket skärs plock med omkring 5 cm mellan varje skär.

11. Använder Ni vid täckningen vantar, knäputor eller särskild fotbeklädnad?

Knäputor

12. Hur beredes
a. långhalmen?

b. vassen?
När och hur skördas den och hur förvaras den?

13. a. Täckes även (eller endast) utanpå det gamla taket?

b. Beskäres taket, när det är färdiglagt?

c. Hur behandlas takskägget?

d. Läggas halmtak (vasstak) även på nya hus?

14. a. Hur ryggas taket?

b. Hur lagas ett söndrigt tak?

15. Hur många arbeta samtidigt med taktäckningen? Och vilken är i så fall arbetsfördelningen?

12. a. Tidigare träskades den halmen med plöjel. (Plöjl) och sedan kammades den i en sk. Lång-halmskiva isatt i en bjälke på lozan. På senare tiden har använts lång halmskiva. b) Långhalmen eller råghalm skördas som vanlig råg för att sedan beredas enligt ovan och sedan den blivit uppdrunden färras som vanlig halm. c) Skäres efter mön, sedan klappas med en bräda till det blir rakt och slätt. d) Ej numera. 14a) Det användes gammal halm. På vardera sidan säues träfinner varföre ryggningen skall gå, sedan pålägges halmen och därpå ryggsträn (värtra) med ett avstånd mellan 40-50 cm. b) Det söndriga rivas ner sedan färes halmen in under det hela och sedan bindes. c) Två man, täckaren och uppsaren.

16. Har Ni hört omtalas eller sett att man borrat hål i vindske-
darna till fäste för takkämparna?
Var och när brukades detta?
Angiv om möjligt stället.

17. Lägges (lades) taket på läkt
eller på ravel (raft)?

18. Användas (användes) dessa tak
även på boningshusen?

19. Är Ni villig att eventuellt be-
svara ett utförligare frågeformu-
lär (som i så fall honoreras om
så önskas)?

20. När och var har Ni varit verk-
sam som taktäckare?

21. Har Ni även annat yrke?
Vilket?

OBS! Skulle Ni ej få plats med alla svaren på detta papper så bedes Ni vänligen skriva återstoden på ett löst papper av samma
format. Använd även helst ett löst papper därest Ni vill göra någon förtydligande teckning. Och sänd gärna in svaret så
snart som möjligt — det underlättar arkivets arbete.

16 17 M. 10888:8.

Var för ungefär 12 år sedan täckt på gården
nr. 28 i bygd Lichöarna Isaac Nilsson där
byggnaden var uppförd år 1601 och ännu står
kvar, där var ej läktat utan fick bindas
i grovre ris som var pålagt över kors & häns.
Huruvida de vindskedarna ännu finns
kvar med borade hål till kämparna kan
jag nu ej säga.

18 I detta fall var det boningshuset.
Uthuset var det samma, uppförd i början på 1800-talet.
19 Står gärna till tjänst med de upp-
lysningarna jag kan lämna.

20 För mellan 10-20 år sedan har jag efter
som tiden tillät på enstaka ställen
delvis läppt och delvis lagt upp nya tak.
21 Ja. Småbrukare.

47.

109/1296

Acc. nr M.10888:9.

LUF 62

Uppgifterna hänföra sig till

Landskap:

Kristianstads

Härad:

Hälsö

Socken:

Vitaby

Uppteckningsår:

1947

Uppgifterna lämnade av

Namn:

Gustaf Lagerstedt

Adress:

Grevelunda Vitaby

Födelseår och födelseort:

1872 Vitaby

Folklivsarkivet i Lund beder Eder härmed vara vänlig besvara nedanstående frågor i och för en undersökning rörande de i snabbt försvinnande stadda halmtaken. Vi vilja medan ännu tid är söka rädda åt kommande tider kunskapen om halmtaken, deras förfärdigande, förekomst och egenskaper. Vi äro tacksamma för korta, tydligt och helst med bläck skrivna svar på alla frågorna. Numrera svaren efter frågorna. Frankokuvert för svaret bifogas.

Frågor:

1. Finns å Eder trakt halmtak eller vasstak?
2. Äro (voro) dessa bindetak, d.v.s. sådana där halmen (vassen) är (var) bunden vid underlaget medelst vidjor, snöre, järntråd eller på annat sätt?
3. Eller äro (voro) de av löst pålagd ej slagtröskad halm som hålles (hölles) kvar av pålagda träkonstruktioner?
4. Hur pass vanliga äro (voro) dessa bundna tak i procent räknat?
 - a. för närvarande?
 - b. för 10 år sedan?
 - c. för 20 år sedan?
 - d. för 50 år sedan?
5. Användas (användes) takkäppar?

Svar:

1. Nej! Halmtak fins ännu.
2. Dessa tak äro bundna medelst vidjor vid underlaget samtliga äro bundna med kavel (Kabel).
3. De voro av slagtröskad halm som hålls kvar med Käckor i band.
4. a. = ~~Fint~~ ~~man ej mer än 90% Käckor~~
= Dessa tak voro 95%
a. nu bara 40%. b. ca. 40%. c. 75%
d. 50% 5. Ja takkäckor användas.

6. Använder Ni isolerade band eller fortlöpande söm?
7. Beskriv Ert tillvägagångssätt vid bindningen och angiv materialets art. Bifoga gärna en förtydligande teckning.
8. a. Vilka redskap använder Ni vid täckningen? Räkna upp alla.

b. Har tidigare använts även andra redskap? Vilka?
9. Var god beskriv alla nu eller tidigare använda redskap (material, konstruktion, dimensioner — gör gärna en enkel blyerts-teckning) och angiv deras benämning, även på ortens dialekt.
10. Vartill och huru användas de olika redskapen?

6. Ja isolerade band användas (skd.)
Kabel 7 Man breder ut linnen
i ett långt lag sedan lägges en eller
flera kappor beroende av dess längd
sedan trådes trådvändan i täcknålen
samt är i en böjd Birkel-form eller
rak, stickes under lätet samt
uppgår andan sidan, derefter slås
en löpande knut över kappan.
på flera ställen tills det blir
uppvagad samt vi säger sedan
lägges det ena knut på kappan och
och drages åt sedan slås 4 knut
8 a. 1 st. Vraga / Täcknål / Kniv
b. Vgr. 9. Vragan är ett 75 cm
långt, samt ca. 10 cm brett i 3 cm.
tyckt trå. som alltid används.
Se bifogade anvisningar.

agambolles regis. A. v.

11. Använder Ni vid täckningen vantar, knäputor eller särskild fotbeklädning?
12. Hur beredes
 - a. långhalmen?
 - b. vassen?
 När och hur skördas den och hur förvaras den?
13. a. Täckes även (eller endast) utanpå det gamla taket?
- b. Beskäres taket, när det är färdiglagt?
- c. Hur behandlas takskägget?
- d. Läggas halmtak (vasstak) även på nya hus?
14. a. Hur ryggas taket?
- b. Hur lagas ett söndrigt tak?
15. Hur många arbeta samtidigt med taktäckningen? Och vilken är i så fall arbetsfördelningen?

M. 10888: 11.

11 Vantar användas ej för att man breder ut halmen med händerna, men väl Knäputor ej någon särskild fotbeklädning.

12/ Lång halmen slugsörskas i lagas upp i Häcklas eller Kammars ren från det finna strät bindes i Kärvar på ca. 8.5 Kg eller 1 Fund som säges. Vass användes ej här

13 Läckes nytt, endast i endantagsfall täckes på det gamla.

b. Ja Taket beskäres (vrakas ner) när det är färdigt lagt

c. Takskägget lägges så långt att man kan häla med en hand utanför det man skär det av.

d. nej det har ej förr kammis med någon vass men väl med halm

14. Endel lös halm lägges över ryggasen där på Ryggsträn. ararpå det.

16. Har Ni hört omtalas eller sett att man borrat hål i vindske-
darna till fäste för takkäggar?
Var och när brukades detta?
Angiv om möjligt stället.

17. Lägges (lades) taket på läkt
eller på ravel (raft)?

18. Användas (användes) dessa tak
även på boningshusen?

19. Är Ni villig att eventuellt be-
svara ett utförligare frågeformu-
lär (som i så fall honoreras om
så önskas)?

20. När och var har Ni varit verk-
sam som taktäckare?

21. Har Ni även annat yrke?
Vilket?

M.10888:12.

15. 2 st. en Läckare och en yppare

16. Har hört att det borrats hål
och sett att det varit hål men
kan ej minnas var.

17. Det allmänna var läkte men
även ravel förekom.

18. Dessa tak användes även på
Boningshus. men Husetakens
saga är nu snart all.

19. Kan gott göra det om det
kan göras till belägenhet.

20. Verksamhetsfacket har varit
i Grannskolan Södra Mellby
men mest i Vitaby.

21. Ja vid sidan av Småbruket.
Har varit Snickare, Sten Spräng-
m. m. m. m.

OBS! Skulle Ni ej få plats med alla svaren på detta papper så bedes Ni vänligen skriva återstoden på ett löst papper av samma
format. Använd även helst ett löst papper därest Ni vill göra någon förtydligande teckning. Och sänd gärna in svaret så
snart som möjligt — det underlättar arkivets arbete.

321

107/120a - 108/120c

Acc. n:r M4 0888:13.

LUF 62

Uppgifterna hänföra sig till

Landskap:

Skåne

Härad:

Bara Mun

Socken:

Bara

Uppteckningsår:

1947 Obs. vassen 121

Uppgifterna lämnade av

Namn:

Edvin Sjöberg

Adress:

Värby

Födelseår och födelseort:

Bara

Folklivsarkivet i Lund beder Eder härmed vara vänlig besvara nedanstående frågor i och för en undersökning rörande de i snabbt försvinnande stadda halmtaken. Vi vilja medan ännu tid är söka rädda åt kommande tider kunskapen om halmtaken, deras förfärdigande, förekomst och egenskaper. Vi äro tacksamma för korta, tydligt och helst med bläck skrivna svar på alla frågorna. Numrera svaren efter frågorna. Frankokuvert för svaret bifogas.

Frågor:

1. Finns å Eder trakt halmtak eller vasstak?
2. Äro (voro) dessa bindetak, d.v.s. sådana där halmen (vassen) är (var) bunden vid underlaget medelst vidjor, snöre, järntråd eller på annat sätt?
3. Eller äro (voro) de av löst pålagd ej slagtröskad halm som hålles (hölles) kvar av pålagda träkonstruktioner?
4. Hur pass vanliga äro (voro) dessa bundna tak i procent räknat?
 - a. för närvarande?
 - b. för 10 år sedan?
 - c. för 20 år sedan?
 - d. för 50 år sedan?
5. Användas (användes) takkäppar?

Svar:

- 1 Ja
- 2 Ja alla 3 bindningsätten har kommit till användning numera användes mest järntråd
- 3 Nej
- 4 a. 15 å 20 % b. 25 å 30 % c. 40 å 50 % d. 70 å 80 %
- 5 Ja käppar användas när man binder med vidjor och fjärgarn men aldrig till järntråd

M. 10888:14.

6. Använder Ni isolerade band eller fortlöpande söm?
7. Beskriv Ert tillvägagångssätt vid bindningen och angiv materialets art. Bifoga gärna en förtydligande teckning.
8. a. Vilka redskap använder Ni vid täckningen? Räkna upp alla.
b. Har tidigare använts även andra redskap? Vilka?
9. Var god beskriv alla nu eller tidigare använda redskap (material, konstruktion, dimensioner — gör gärna en enkel blyerts-teckning) och angiv deras benämning, även på ortens dialekt.
10. Vartill och huru användas de olika redskapen?

6. Till järntråd användas fort löpande söm men till vidjor och fjärgarn isolerade band. 7. Vidjan föres in under läktet och läggs ut över läktet och bindes över kappen det samma göres med fjärgarn, med järntråd föres nålen in under läktet och halva styngel tillbaka ut över läktet 8. Nålar att sy med bifogad teckning visar en sådan skärbräda och knivar att skära taket med

10 Redskapen användes på så sätt som framgår av beskrivningen

6. Använder Ni isolerade band eller fortlöpande söm?

7. Beskriv Ert tillvägagångssätt vid bindningen och angiv materialets art. Bifoga gärna en förtydligande teckning.

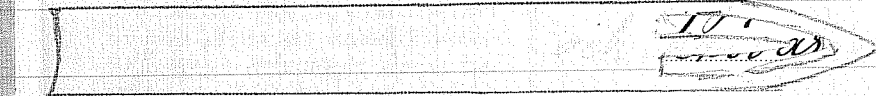
8. a. Vilka redskap använder Ni vid täckningen? Räkna upp

M. 10888:14.

6. Till järntråd användas fortlöpande söm men till vidjor och fjärgarn isolerade band. 7. Vidjan föres in under läktet och läggs ut över läktet och bindes över kappen. Det samma göres med fjärgarn, löses nålen in under stynget till baka ut. 8. a. Vilka redskap använder Ni vid täckningen? Räkna upp

M. 10888:14a.

löst nålen in under stynget till baka ut. 8. a. Vilka redskap använder Ni vid täckningen? Räkna upp

nål som användas när man syr med järntråd

nål att sy med fjärgarn till vidjor användes inget verktyg

vändes på så sätt beskrivningen

10. Vartill och huru användas de olika redskapen?

M.10888:15.

11. Använder Ni vid täckningen vantar, knäputor eller särskild fotbeklädnad?

11 Knaputor användes att skydda knäna vantar användas endast när det är kallt

12. Hur beredes
a. långhalmen?

b. vassen?
När och hur skördas den och hur förvaras den?

12 om halmen slagfröskad är den färdig att lägga på taket utan särskild behandling b. vassen kan skördas

13. a. Täckes även (eller endast) utanpå det gamla taket?

b. Beskäres taket, när det är färdiglagt?

c. Hur behandlas takskägget?

d. Läggas halmtak (vasstak) även på nya hus?

dels på hösten dels på vintern på isen då kallas den vassrör den kan inte bindas med järnträd 13. a ja båda delarna. b. ja c. det skäres det med d. nej aldrig här om kring

14. a. Hur ryggas taket?

b. Hur lagas ett söndrigt tak?

14. a. genom att halm lägges på ryggningen och hålles kvar av ryggträd som länkas samman parvis och lägges med ett träd på

15. Hur många arbeta samtidigt med taktäckningen? Och vilken är i så fall arbetsfördelningen?

var sida om ryggningen b. genom att halm stoppas in där taket är söndrigt 15 av två man taktäckaren lägger på taket och uppassaren är på insidan

16. Har Ni hört omtalas eller sett att man borrat hål i vindske-
darna till fäste för takkäpparna?
Var och när brukades detta?
Angiv om möjligt stället.

17. Lägges (lades) taket på läkt
eller på ravel (raft)?

18. Användas (användes) dessa tak
även på boningshusen?

19. Är Ni villig att eventuellt be-
svara ett utförligare frågeformu-
lär (som i så fall honoreras om
så önskas)?

20. När och var har Ni varit verk-
sam som taktäckare?

21. Har Ni även annat yrke?
Vilket?

M. 10888: 16
och lämnar ut nälen
16 har aldrig sett något dylikt

17 taket lägges på läkt

18 ja

19 utöver dessa upplysningar har
jag inget att tillägga

20 på olika platser inom
Bara Härad

OBS! Skulle Ni ej få plats med alla svaren på detta papper så bedes Ni vänligen skriva återstoden på ett löst papper av samma format. Använd även helst ett löst papper därest Ni vill göra någon förtydligande teckning. Och sänd gärna in svaret så snart som möjligt — det underlättar arkivets arbete.

39.

107/120 a - 108/120 c 108/121

Acc. n:r M. 10888:17.

LUF 62

Uppgifterna hänföra sig till

Uppgifterna lämnade av

Landskap:

Namn: *Nils Jönsson Alberta by n 2*Härad: *Bura* *Alm*Adress: *Kongsmarcken*Socken: *Esarp*Födelseår och födelseort: *1869 födelseort Teberöd*Uppteckningsår: *1947*

Folklivsarkivet i Lund beder Eder härmed vara vänlig besvara nedanstående frågor i och för en undersökning rörande de i snabbt försvinnande stadda halmtaken. Vi vilja medan ännu tid är söka rädda åt kommande tider kunskapen om halmtaken, deras förfärdigande, förekomst och egenskaper. Vi äro tacksamma för korta, tydligt och helst med bläck skrivna svar på alla frågorna. Numrera svaren efter frågorna. Frankokuvert för svaret bifogas.

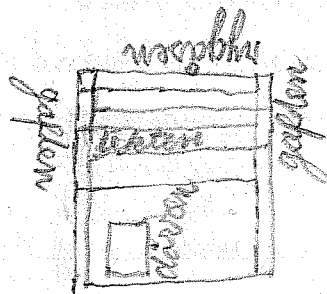
Frågor:

1. Finns å Eder trakt halmtak eller ~~vass~~stak?
2. Äro (voro) dessa bindetak, d.v.s. sådana där halmen (vassen) är (var) bunden vid underlaget medelst vidjor, snöre, järntråd eller på annat sätt?
3. Eller äro (voro) de av löst pålagd ej slagtröskad halm som hålles (hölles) kvar av pålagda träkonstruktioner?
4. Hur pass vanliga äro (voro) dessa bundna tak i procent räknat?
 - a. för närvarande?
 - b. för 10 år sedan?
 - c. för 20 år sedan?
 - d. för 50 år sedan?
5. Användas (användes) takkäppar?

Svar:

ja många halmtak
halmen bunden vid underlaget dels med vidjor
och ibland med galvaniserad järntråd men det
är mest med järntråd. det är best med slagtröskad halm
bra långhalm kan ligga i 35 till 40 år senare halm
ligger inte mer än 10 till 12 år
för närvarande är det ret så många ennu
10 år sedan var här fler
för 20 år sedan var här fler
för 50 år sedan var det mest med halmtak
ja de gamla inte annat än käppar och vidjor på
den tiden

6. Använder Ni isolerade band eller fortlöpande söm?
7. Beskriv Ert tillvägagångssätt vid bindningen och angiv materialets art. Bifoga gärna en förtydligande teckning.
8. a. Vilka redskap använder Ni vid täckningen? Räkna upp alla.
- b. Har tidigare använts även andra redskap? Vilka?
9. Var god beskriv alla nu eller tidigare använda redskap (material, konstruktion, dimensioner — gör gärna en enkel blyerts-teckning) och angiv deras benämning, även på ortens dialekt.

10. Vartill och huru användas de olika redskapen?

jag har bundit tak med kårat garn det var löpande söm jag ställer en stige rakt uppiat taket ifrån marken upp till takåsen så binder jag starka rep uppe i sparvåren som reker ner om takstegen sedan binder jag en stige från trären den fester jag i repet så går jag på den fram och tillbaka och vänder den till jag kommer till ryggen haln och vidlar när vi binder med järntråd så får jag vinga tråden från järnshotter så sticker vi di genom taket och så tillbaka igen ut inga andra redskap jag har tekt tak i Enarps socken Gårleås socken Bunderups socken Genarps socken Dalby socken Kyrkhedinge socken Veberöds socken Flyby socken dialekten vee ju lika på alla ställen

det var ju rep och stega kappa vidlar drog jag med henderna och järntråden lika så när jag hade bundit upp de stiet så skar jag ner det jag gangna knifva och skärbräda sedan börja jag på ett annat sti

M. 10888: 19.

11. Använder Ni vid täckningen vantar, knäputor eller särskild fotbeklädnad?

12. Hur beredes
a. långhalmen?

b. vassen?
När och hur skördas den och
hur förvaras den?

13. a. Täckes även (eller endast)
utanpå det gamla taket?

b. Beskäres taket, när det är
färdiglagt?

c. Hur behandlas takskägget?

d. Läggas halmtak (vasstak)
även på nya hus?

14. a. Hur ryggas taket?

b. Hur lagas ett söndrigt tak?

15. Hur många arbeta samtidigt
med taktäckningen? Och vil-
ken är i så fall arbetsfördel-
ningen?

unga vantar men knäputor vanliga kläder och lätta skor
den tröska vi med fläjel och sedan rustes det små ifrån och
varje strå skulle ligga rakt så präka di sig hårt tillsammans
och så blef taket starkt kunde ligga 35 och 40 år men när är
halmen senare det ligger inte mer än 7 till 8 och 10 år

Vasse skall hugas på sommaren och torkas så blir der starka tak
är det inte fördäligt lägges vi det utan på annars river vi det
gamla af det beror på vad husbonden själf säger

taket skäres när det är bondet uppe
takskägget skäres tvärt af sedan klappas del med skärebrädan
för 60 eller 65 år sedan lades halm och vass på nya hus
men inte på senare åren Sedan lägges man los halm
på ryggen och starka eketräd på der men en alms mellan
träden der var starka senepinnar eller ekpinnar der var
bärad ell häk i varje träd, lags tak med 12 käppar och vidjar
eller träd och halm men det är värre än att tecka nytt tak
jag var ensam om det yrket i den trakten i många
år jag var på taken både vinter och sommar
om det var något möjligt

16. Har Ni hört omtalas eller sett att man borrat hål i vindske-
darna till fäste för takkäpparna?
Var och när brukades detta?
Angiv om möjligt stället.
17. Lägges (lades) taket på läkt
eller på ravel (raft)?
18. Användas (användes) dessa tak
även på boningshusen?
19. Är Ni villig att eventuellt be-
svara ett utförligare frågeformu-
lär (som i så fall honoreras om
så önskas)?
20. När och var har Ni varit verk-
sam som taktäckare?
21. Har Ni även annat yrke?
Vilket?

Nej di spika en tun ribba på vingskedan för att
hålla käppen nere sen taket blef gammalt men jag
bant käppen ner tåt ute vid gavlvelen så den kunde
icke gå up. Taket lades på lekt
för 70 eller 75 år sedan var här inga ^{andra} tak på lands-
bygden det var både boningshus och alla uthusen
särskilt stall som holånga

jag kan besvara fler frågor om inte det är af för-
mycket bråstade natur

jag började med takteknik 1903 och har ligget
på taken både vinter och sommar när vädret
har tillåtit och 1946 var det sista året för 1947 har jag
ej kunnat tagit ut för min kvinna har liggit sjuk
i långa tider. jag har också tagit annat jordbruksarbete
någon gång

OBS! Skulle Ni ej få plats med alla svaren på detta papper så bedes Ni vänligen skriva återstoden på ett löst papper av samma
format. Använd även helst ett löst papper därest Ni vill göra någon förtydligande teckning. Och sänd gärna in svaret så
snart som möjligt — det underlättar arkivets arbete.

40.

108/121

Acc. n:r M. 10888:21.

LUF 62

Uppgifterna hänföra sig till

Landskap:

Härad:

Socken:

Uppteckningsår: 1947

Uppgifterna lämnade av

Namn:

Adress:

Födelseår och födelseort: 1892 Oljekult

Folklivsarkivet i Lund beder Eder härmed vara vänlig besvara nedanstående frågor i och för en undersökning rörande de i snabbt försvinnande stadda halmtaken. Vi vilja medan ännu tid är söka rädda åt kommande tider kunskapen om halmtaken, deras förfärdigande, förekomst och egenskaper. Vi äro tacksamma för korta, tydligt och helst med bläck skrivna svar på alla frågorna. Numrera svaren efter frågorna. Frankokuvert för svaret bifogas.

Frågor:

1. Finns å Eder trakt halmtak eller vasstak?
2. Äro (voro) dessa bindetak, d.v.s. sådana där halmen (vassen) är (var) bunden vid underlaget medelst vidjor, snöre, järntråd eller på annat sätt?
3. Eller äro (voro) de av löst pålagd ej slagtröskad halm som hålles (hölles) kvar av pålagda träkonstruktioner?
4. Hur pass vanliga äro (voro) dessa bundna tak i procent räknat?
 - a. för närvarande?
 - b. för 10 år sedan?
 - c. för 20 år sedan?
 - d. för 50 år sedan?
5. Användas (användes) takkäppar?

Svar:

1. Ja
2. Bindetak bundna med järntråd i samtliga fall med släppa o.vigra
3. Nej
4. För närvarande 5 %

"	10 år	10 %
"	20 "	25 %
"	50 "	75 %
5. Ja

6. Använder Ni isolerade band eller fortlöpande söm?

7. Beskriv Ert tillvägagångssätt vid bindningen och angiv materialets art. Bifoga gärna en förtydligande teckning.

8. a. Vilka redskap använder Ni vid täckningen? Räkna upp alla.

b. Har tidigare använts även andra redskap? Vilka?

9. Var god beskriv alla nu eller tidigare använda redskap (material, konstruktion, dimensioner — gör gärna en enkel blyerts-teckning) och angiv deras benämning, även på ortens dialekt.

10. Vartill och huru användas de olika redskapen?

6. Användes båda delar

7. Halmen utbreddes jämt sedan bindes på fortlöpande söm. Dertill användes en skutta med järntråden på som stikes igenom taket under läktet stikes ut ovanför läktet o drages stadigt åt. 8. Till Lydda tak. Skutta. Knivas. Vraga. Till Bindetak. Häppa o vraga. Spännare. 9. Oberant. 9. Som ovan.

10. Skuttan användes till att binda halmen fast med. Vragan användes till att trycka halmen ned så taket blir jämt när man skär. Vragan användes även till att trycka knivarna på för den ena sidan är belagd med ett tunt lager. Tet o krossad sandsten den andra sidan är reflad som användes till att jämna halmen med jämte ett långt spik i den ena ändan så den kan hängas i taket

11. Använder Ni vid täckningen vantar, knäputor eller särskild fotbeklädnad?

12. Hur beredes
a. långhalmen?

b. vassen?
När och hur skördas den och
hur förvaras den?

13. a. Täckes även (eller endast)
utanpå det gamla taket?

b. Beskäres taket, när det är
färdiglagt?

c. Hur behandlas takskägget?

d. Läggas halmtak (vasstak)
även på nya hus?

14. a. Hur ryggas taket?

b. Hur lagas ett söndrigt tak?

15. Hur många arbeta samtidigt
med taktäckningen? Och vil-
ken är i så fall arbetsfördel-
ningen?

11. Nej

12. Flögtröskas för hand N° 1
Maskintröskad på Långhalmströska
b Vassen skördas i Augusti månad
torikas o förvaras som halm

13. ja bådadera b ja c Takskägget
skäres jämt av d. I enstaka fall

14a Låshalm lägges upp på ryggningen
och ryggstäv lägges ovanpå

b. Halmen böjes över en stoppstika
o så störes den upp i taket eller
hållet.

15. Tre sydda tak är tre man
En man innan för taket o tar
emot skottan o kör utt den in.

Den andre är nere o passer upp
med halm o träd o sveper på
skottan där är nämligen två
skotter, den tredje är Takaren o han
är på taket.

M. 10888: 24.

16. Har Ni hört omtalas eller sett att man borrat hål i vindske-
darna till fäste för takkäggar?
Var och när brukades detta?
Angiv om möjligt stället.

16. Nej

17. Lägges (lades) taket på läkt
eller på ravel (raft)?

17. Lägges på läkt

18. Användas (användes) dessa tak
även på boningshusen?

18. Ja

19. Är Ni villig att eventuellt be-
svara ett utförligare frågeformu-
lär (som i så fall honoreras om
så önskas)?

20. När och var har Ni varit verk-
sam som taktäckare?

21. Har Ni även annat yrke?
Vilket?

20. År 1920 o är för närvarande
Björnsborgs gods Toppeladugård
Gärsånga Nygård Yms Pötergård m. fl.
21. Ja Lantarbetare Träarbetare Biidlare

OBS.! Skulle Ni ej få plats med alla svaren på detta papper så bedes Ni vänligen skriva återstoden på ett löst papper av samma
format. Använd även helst ett löst papper därest Ni vill göra någon förtydligande teckning. Och sänd gärna in svaret så
snart som möjligt — det underlättar arkivets arbete.

41.

108/122c

Acc. n:r M. 10888:25.

LUF 62

Uppgifterna hänföra sig till

Landskap: *Skåne*Härad: *Bara Härad Malmö*Socken: *Genarp.*Uppteckningsår: *1947*

Uppgifterna lämnade av

Namn: *Gösta Nilsson*Adress: *m. l. Genarp*Födelseår och födelseort: *1874. Håckeberga*

Folklivsarkivet i Lund beder Eder härmed vara vänlig besvara nedanstående frågor i och för en undersökning rörande de i snabbt försvinnande stadda halmtaken. Vi vilja medan ännu tid är söka rädda åt kommande tider kunskapen om halmtaken, deras förfärdigande, förekomst och egenskaper. Vi äro tacksamma för korta, tydligt och helst med bläck skrivna svar på alla frågorna. Numrera svaren efter frågorna. Frankokuvert för svaret bifogas.

Frågor:

1. Finns å Eder trakt halmtak eller vasstak?
2. Äro (voro) dessa bindetak, d.v.s. sådana där halmen (vassen) är (var) bunden vid underlaget medelst vidjor, snöre, järntråd eller på annat sätt?
3. Eller äro (voro) de av löst pålagd ej slagtröskad halm som hålles (hölles) kvar av pålagda träkonstruktioner?
4. Hur pass vanliga äro (voro) dessa bundna tak i procent räknat?
 - a. för närvarande? *g. sällsynt*
 - b. för 10 år sedan? *mer*
 - c. för 20 år sedan? *vanliga*
 - d. för 50 år sedan? *mer*
5. Användas (användes) takkäppar?

Svar:

- 1/ Ja det finns halmtak, men de äro numera ganska sällsynta.
- 2/ De äro bundna dels med s. k. riggar, dels med ståltråd. 3/ nej
- 4/ Kunna äro halmtaken ganska sällsynta här i denna trakten, för 10 å 20 år sedan voro de mera vanliga, och för 50 år sedan voro de flerta tak av halm.
- 5/ Det användes dels takkättingar dels ståltråd

6. Använder Ni isolerade band eller fortlöpande söm?
7. Beskriv Ert tillvägagångssätt vid bindningen och angiv materialets art. Bifoga gärna en förtydligande teckning.
8. a. Vilka redskap använder Ni vid täckningen? Räkna upp alla.
- b. Har tidigare använts även andra redskap? Vilka?
9. Var god beskriv alla nu eller tidigare använda redskap (material, konstruktion, dimensioner — gör gärna en enkel blyerts-teckning) och angiv deras benämning, även på ortens dialekt.
10. Vartill och huru användas de olika redskapen?

c) Bådaderna.

7) Man använder dels ståltråd dels viggar.

8) Viggarna bindes för hand, man kan även dra dem hårdare åt med en s. k. spännare. Vid användning av ståltråd får huden vara surad på en s. k. skotta. (jämnskyttel)

9) Jämnskytteln är ca 4 cm bred och 35 cm lång. Man använder även ibland en s. k. spännare som man sticker in under läcket när man skall dra bandet hårdare åt. Spännare användes endast när man täcker med viggar och lakkäppar. Till sist användes en kniv till att skära taket.

10) se ovanstående.

11. Använder Ni vid täckningen
vantar, knäputor eller särskild
fotbeklädnad?

12. Hur beredes
a. långhalmen?
b. vassen?
När och hur skördas den och
hur förvaras den?

13. a. Täckes även (eller endast)
utanpå det gamla taket?
b. Beskäres taket, när det är
färdiglagt?
c. Hur behandlas takskägget?
d. Läggas halmtak (vasstak)
även på nya hus?

14. a. Hur ryggas taket?
b. Hur lagas ett söndrigt tak?

15. Hur många arbeta samtidigt
med taktäckningen? Och vil-
ken är i så fall arbetsfördel-
ningen?

M:10888:27.
11) Nej

12) Riktig långhalm skall slag-
träskas, men numera är det
ganska vanligt att man lager
upp långhalm från träskverk.
Hur vassen beredes vet jag ej.

13) a) Ja det förekommer ofta att man
lägger utanpå det gamla taket

b) Ja.

c) Takskägget läggs först, då läggs
ett tjockt lager halm, motsvaran-
de takets tjocklek.

d. Torde ytterst sällan förekomma.

14) a) Taket ryggas med lös halm
det skadar ej att den är lite fuktig

15) När man lägger ett nytt tak
kan en person göra det, men
när man lägger utanpå det gamla
måste man vara två, det får vara en
inne att sticka ut vigren eller skottan

M.10888:28.

16. Har Ni hört omtalas eller sett att man borrar hål i vindske-
darna till fäste för takkäpparna?
Var och när brukades detta?
Angiv om möjligt stället.

16/ Har hört talas om det men al-
drig sett det.

17. Lägges (lades) taket på läkt
eller på ravel (raft)?

17/ På läkt.

18. Användas (användes) dessa tak
även på boningshusen?

18/ Inte numera.

19. Är Ni villig att eventuellt be-
svara ett utförligare frågeformu-
lär (som i så fall honoreras om
så önskas)?

Shotta täcka med sämträd
Längd 45 centimeter

20. När och var har Ni varit verk-
sam som taktäckare?

20-21/. Det är ganska litet jag
sysslat med täckning med helin,
jag är till yrket byggnads-
snickare.

21. Har Ni även annat yrke?
Vilket?

OBS.! Skulle Ni ej få plats med alla svaren på detta papper så bedes Ni vänligen skriva återstoden på ett löst papper av samma
format. Använd även helst ett löst papper därest Ni vill göra någon förtydligande teckning. Och sänd gärna in svaret så
snart som möjligt — det underlättar arkivets arbete.

M.10888:28.

16. Har Ni hört omtalas eller sett att man borrar hål i vindske-darna till fäste för takkäggar? Var och när brukades detta? Angiv om möjligt stället.

16/ Har hört talas om det men aldrig sett det.

17. Lägges (lades) taket på läkt eller på ravel (raft)?

17/ På läkt.

18. Användas (användes) dessa tak även på boningshusen?

18/ Inte numera.

19. Är Ni villig att eventuellt besvara ett utförligare frågeformulär (som i så fall honoreras om så önskas)?

Shotts trä med sämträd
Längd 45 centimeter

20. När och var har Ni varit verksam som taktäckare?

20-21/. Det är ganska litet jag sysslat med täckning med helin, jag är till yrket byggnads-snickare.

21. Har Ni även annat yrke? Vilket?

OBS.! Skulle Ni ej få plats med alla svaren på detta papper så bedes Ni vänligen skriva återstoden på ett löst papper av samma format. Använd även helst ett löst papper därest Ni vill göra någon förtydligande teckning. Och sänd gärna in svaret så snart som möjligt — det underlättar arkivets arbete.

M. 10888: 28.

- 6
7
8
9
10
16. Har Ni hört omtalas eller sett att man borrar hål i vindske-
darna till fäste för takkäggar?
Var och när brukades detta?
Angiv om möjligt stället.

17. Lägges (lades) taket på läkt
eller på ravel (raft)?

18. Användas (användes) dessa tak
även på boningshusen?

19. Är Ni villig att eventuellt be-
svara ett utförligare frågeformu-
lär (som i så fall honoreras om
så önskas)?

20. När och var har Ni varit verk-
sam som taktäckare?

21. Har Ni även annat yrke?
Vilket?

16/ Har hört talas om det me-
drig sett det.

17/ På läkt.

18/ Inte numera.

19/ Nej

20-21/ Det är ganska lit-
sysslat med täckning
jag är till yrket bygg-
snickare.

OBS! Skulle Ni ej få plats med alla svaren på detta papper så bedes Ni vänligen skriva återstoden på ett lös-
format. Använd även helst ett löst papper därest Ni vill göra någon förtydligande teckning. Och sänd
snart som möjligt — det underlättar arkivets arbete.

33.

107/1216

Acc. nr M. 10888:29.

LUF 62

Uppgifterna hänföra sig till

Landskap:

Skåne

Härad:

Bara Munn

Socken:

Lyngby

Uppteckningsår:

1947

Uppgifterna lämnade av

Namn:

P. Andersson

Adress:

Hälsburga 1 Hongsmarken

Födelseår och födelseort:

1869 Hälsburga

Folklivsarkivet i Lund beder Eder härmed vara vänlig besvara nedanstående frågor i och för en undersökning rörande de i snabbt försvinnande stadda halmtaken. Vi vilja medan ännu tid är söka rädda åt kommande tider kunskapen om halmtaken, deras förfärdigande, förekomst och egenskaper. Vi äro tacksamma för korta, tydligt och helst med bläck skrivna svar på alla frågorna. Numrera svaren efter frågorna. Frankokuvert för svaret bifogas.

Frågor:

1. Finns å Eder trakt halmtak eller vasstak?
2. Äro (voro) dessa bindetak, d.v.s. sådana där halmen (vassen) är (var) bunden vid underlaget medelst vidjor, snöre, järntråd eller på annat sätt?
3. Eller äro (voro) de av löst pålagd ej slagtröskad halm som hålles (hölles) kvar av pålagda träkonstruktioner?
4. Hur pass vanliga äro (voro) dessa bundna tak i procent räknat?
 - a. för närvarande?
 - b. för 10 år sedan?
 - c. för 20 år sedan?
 - d. för 50 år sedan?
5. Användas (användes) takkäppar?

Svar:

1. Ja

2. Ja, med vidjor eller järntråd

3. Nej

4. 5 %

4. d. 95 %

5. Ja

M.1088:30.
(vignen)

6. Använder Ni isolerade band eller fortlöpande söm?
7. Beskriv Ert tillvägagångssätt vid bindningen och angiv materialets art. Bifoga gärna en förtydligande teckning.
8. a. Vilka redskap använder Ni vid täckningen? Räkna upp alla.

b. Har tidigare använts även andra redskap? Vilka?
9. Var god beskriv alla nu eller tidigare använda redskap (material, konstruktion, dimensioner — gör gärna en enkel blyerts-teckning) och angiv deras benämning, även på ortens dialekt.
10. Vartill och huru användas de olika redskapen?

6. Antingen "vira" är pil eller förteut järntråd och då i senare fallet fortlöpande söm.
7. Man snor toppändan på vignen ett par varus och genom den bildade öglan stickes andra ändan och dras åt
8 a. "Tättjestie" (läckstige) eller (takstige) "tvärstie" (tvärstige) "lassme" (träbom) "självbräda", "rev" (tåg) "skotta" för järntråd (skettel) "stud" av trä att stoppa in i halmen med, vid lagning av gamla tak. "Tättjekniv" (takkniv) vanligtvis smidd av en gammal lie eller pil. "Stugspän", (stugkopän)

M 10888:31.

11. Använder Ni vid täckningen vantar, knäputor eller särskild fotbeklädnad?

11. Knäputor gagnades

12. Hur beredes
a. långhalmen?

b. vassen?
När och hur skördas den och
hur förvaras den?

13. a. Täckes även (eller endast)
utanpå det gamla taket?

b. Beskäres taket, när det är
färdiglagt?

c. Hur behandlas takskägget?

d. Läggas halmtak (vasstak)
även på nya hus?

14. a. Hur ryggas taket?

b. Hur lagas ett söndrigt tak?

15. Hur många arbeta samtidigt
med taktäckningen? Och vil-
ken är i så fall arbetsfördel-
ningen?

12 a. Man tog upp halmen med händerna
och redde växelvis åt båda ändar liksom
med en kam, så mycket som man kunde omfå
med båda händer, varpå man stötte notändan
mot golvet och till sist slog den mot det utsträckt
benet och höll med händerna närmare toppen.
Så fortsatte man till dess man ansåg att man
hade lagom till en "nej" (kärve) varpå man snod-
de ett halmband och band om.

12 b. Vassen skördas vanligen på isen och bindes i körvar.

12 c. När taket är färdiglagt skäres det snett neråt
från väster till höger över skärbrädan, med början
vid takisen. 12 d. Vass har legts även på nya hus.

14 d. Man ryggas med gammal halms från närivet tak
eller med vassädeshalms och hänger däröver par-
vis "nyddjaträn" (ryggträn) fäste med pinnar.

14 b. Mindre skador lagas med halms instücken med "stus"

15. Minst två, helst tre. Fattigarna lägger upp halmen och
forts.

16. Har Ni hört omtalas eller sett att man borrat hål i vindske-
darna till fäste för takkäpparna?
Var och när brukades detta?
Angiv om möjligt stället.

17. Lägges (lades) taket på läkt
eller på ravel (raft)?

18. Användas (användes) dessa tak
även på boningshusen?

19. Är Ni villig att eventuellt be-
svara ett utförligare frågeformu-
lär (som i så fall honoreras om
så önskas)?

20. När och var har Ni varit verk-
sam som taktäckare?

21. Har Ni även annat yrke?
Vilket?

M.10888:32.

bindes, en annan bär upp halmen en tredje gör i
ordning och spetsar käppen och viggen.

16. Nej. På "vingsjen" (vindskivan) spikades ett läkt
som nådde en tum över kanten, där användan av
kärpen kunde fä fäste, andra ändan stöts in i halmen.

17. Taket lades och lägges på läkt

18. Ja.

19. Ja.

20. Har blott varit medhjälpare.

21. Lantbrukare.

OBS! Skulle Ni ej få plats med alla svaren på detta papper så bedes Ni vänligen skriva återstoden på ett löst papper av samma
format. Använd även helst ett löst papper därest Ni vill göra någon förtydligande teckning. Och sänd gärna in svaret så
snart som möjligt — det underlättar arkivets arbete.

Swane
Bawa, h.d.
Lyngholm.
1947

Per Andersson
Hässelberg, Kung - M. 10888:33.
mellan
f. 1868

Takasen

"Jättstie" (Täktstie)

"Kor" (Kor)

"Kor" (Kor)

"Hörsaläljed"

"Trästie" (Trästie)

Skärskäda ovan sida Skärskäda från sida "Skotta" (Sjyttel)

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folkliv-forsk-
ning vid Lunds universitet

107.

125/117

Acc. n:r M. 10888:34.

LUF 62

Uppgifterna hänföra sig till

Landskap:

Skåne

Härad:

Bjäre

Socken:

Bästad

Uppteckningsår:

1947

Uppgifterna lämnade av

Namn:

P. M. Svensson

Adress:

Karlslund Bästad

Födelseår och födelseort:

1876 C. Karup

Hall. län

Folklivsarkivet i Lund beder Eder härmed vara vänlig besvara nedanstående frågor i och för en undersökning rörande de i snabbt försvinnande stadda halmtaken. Vi vilja medan ännu tid är söka rädda åt kommande tider kunskapen om halmtaken, deras förfärdigande, förekomst och egenskaper. Vi äro tacksamma för korta, tydligt och helst med bläck skrivna svar på alla frågorna. Numrera svaren efter frågorna. Frankokuvert för svaret bifogas.

Frågor:

1. Finns å Eder trakt halmtak eller vasstak?
2. Äro (voro) dessa bindetak, d.v.s. sådana där halmen (vassen) är (var) bunden vid underlaget medelst vidjor, snöre, järntråd eller på annat sätt?
3. Eller äro (voro) de av löst pålagd ej slagtröskad halm som hålles (hölles) kvar av pålagda träkonstruktioner?
4. Hur pass vanliga äro (voro) dessa bundna tak i procent räknat?
 - a. för närvarande?
 - b. för 10 år sedan?
 - c. för 20 år sedan?
 - d. för 50 år sedan?
5. Användas (användes) takkäppar?

Svar:

- Nr 1 Halmtak finns men icke vass
- Nr 2 På ett nytt tak, alltså när inte täckning sker utantill ett gammalt, är det bäst att binda med vidjor och raft (vidjorna kallar vi för killing)
- Nr 3 Sådant förekommer inte.
- Nr 4 A. 5% B. 10% C. 25% D. 90% Dessa beräkningar gäller landsbyggsden i Städer och tätorter var det mindre vanligt med halmtak.

6. Använder Ni isolerade band eller fortlöpande söm?

7. Beskriv Ert tillvägagångssätt vid bindningen och angiv materialets art. Bifoga gärna en förtydligande teckning.

8. a. Vilka redskap använder Ni vid täckningen? Räkna upp alla.

b. Har tidigare använts även andra redskap? Vilka?

9. Var god beskriv alla nu eller tidigare använda redskap (material, konstruktion, dimensioner — gör gärna en enkel blyerts-teckning) och angiv deras benämning, även på ortens dialekt.

10. Vartill och huru användas de olika redskapen?

St: 6 Inke någotdera.

St: 7 Halmen lägges på läkt som är yttad på sparren, ovanpå halmen lägges raft som binder med tilling som stiches genom taket och runt läkten

St: 8 Stege, täckesås som hänger i linor fästa i ryggen. åsen rullas ett varv upp för varje lav, vruga, kn är det enda redskapet som behövs för mytt tak

St: 9 Om täckning sker utantill ett gammalt tak, bindes med galvaniserad järntråd. Järntråden vras på en skyffel (vi kallar den för skotta) en skotta ser ut som figuren visar.

Skottan stiches genom taket in om läkten en man ritte innanför taket och sticker ut skottan och tråden vras om en raft som lägges längs i varje lav.

11. Använder Ni vid täckningen vantar, knäputor eller särskild fotbeklädnad?

Sto 11 Nej; det bör helst vara så varmt så inte vantar behövs

12. Hur beredes
a. långhalmen?

Sto 12 Halmen bör helst slagtröskas och sedan kammars och stötas så att den blir jämn i roten. B. Vassen skördas i slutet av juli, bindes i knippror, torkas och beredes på samma sätt som halmen

b. vassen?
När och hur skördas den och hur förvaras den?

13. a. Täckes även (eller endast) utanpå det gamla taket?

Sto 13a Både på båda

b. Beskäres taket, när det är färdiglagt?

B. Ja

c. Hur behandlas takskägget?

B. Skäres efter linan med en vass k

d. Läggas halmtak (vasstak) även på nya hus?

B. Jag lagt halmtak på nya hus som jag själv byggt som begat där i 40 år

14. a. Hur ryggas taket?

Sto 14 Det ryggmaterialet som är bäst det är tvickrat den flyger aldrig av ryggningen får en rammankhängande grön tåg

b. Hur lagas ett söndrigt tak?

15. Hur många arbeta samtidigt med taktäckningen? Och vilken är i så fall arbetsfördelningen?

B. Stoppas in små halmvickor i hålen
Sto 15 3 man arbetsfördelningen är följande
1 man lavar halmen, 1 man binder.
1 man bär upp halmen till taket och raft

16. Har Ni hört omtalas eller sett att man borrat hål i vindskejderna till fäste för takkäggar? Var och när brukades detta? Angiv om möjligt stället.

17. Lägges (lades) taket på läkt eller på ravel (raft)?

18. Användas (användes) dessa tak även på boningshusen?

19. Är Ni villig att eventuellt besvara ett utförligare frågeformulär (som i så fall honoreras om så önskas)?

20. När och var har Ni varit verksam som taktäckare?

21. Har Ni även annat yrke? Vilket?

OBS.! Skulle Ni ej få plats med alla svaren på detta papper så bedes Ni vänligen skriva återstoden på ett löst papper av samma format. Använd även helst ett löst papper därest Ni vill göra någon förtydligande teckning. Och sänd gärna in svaret så snart som möjligt — det underlättar arkivets arbete.

Nö jag har ^{sett} på mycket gamla hus att där är borrat hål i vindskeden till raften nu användes en stormlist som spikas på vindskeden

Nö 17 halmen lägges på läkt och raften lägges mitt i varje lav

Ja: och även på villor vid badorterna

Nö 19 Ja: Vill ni komma hit så skall jag visa hur det går till att lägga halmtak.

Ni kan även få se ett halmtak som jag lagt här i Bästad vid badorten till en mångmiljonär för ett par år sedan

Nö 21 Kantlerupare. Har även fungerat som odlingsförmän vid Konsul Hjelm-Lundbergs morodlingar i Småland

101.

123/117a

Acc. n:r M.1 0888:38.

LUF 62

Uppgifterna hänföra sig till

Landskap:

Skåne

Härad:

Bjäre hrs

Socken:

Förlösa

Uppteckningsår:

1948

Uppgifterna lämnade av

Namn:

Gunnar Martinsson

Adress:

Mutarbults Margareta

Födelseår och födelseort:

1909 Förlösa

Folklivsarkivet i Lund beder Eder härmed vara vänlig besvara nedanstående frågor i och för en undersökning rörande de i snabbt försvinnande stadda halmtaken. Vi vilja medan ännu tid är söka rädda åt kommande tider kunskapen om halmtaken, deras förfärdigande, förekomst och egenskaper. Vi äro tacksamma för korta, tydligt och helst med bläck skrivna svar på alla frågorna. Numrera svaren efter frågorna. Frankokuvret för svaret bifogas.

Frågor:

1. Finns å Eder trakt halmtak eller vasstak?
2. Äro (voro) dessa bindetak, d.v.s. sådana där halmen (vassen) är (var) bunden vid underlaget medelst vidjor, snöre, järntråd eller på annat sätt?
3. Eller äro (voro) de av löst pålagd ej slagtröskad halm som hålles (hölles) kvar av pålagda träkonstruktioner?
4. Hur pass vanliga äro (voro) dessa bundna tak i procent räknat?
 - a. för närvarande?
 - b. för 10 år sedan?
 - c. för 20 år sedan?
 - d. för 50 år sedan?
5. Användas (användes) takkäppar?

Svar:

Ja.

Halmen är bunden både med vidjor
och järntråd

Halmen skall vara slagtröskad

Halmtaken är så goda som bortlagda

Ja bindes taken med vidja användes käppar

M. 10888:39.

6. Använder Ni isolerade band eller fortlöpande söm?

Nej

7. Beskriv Ert tillvägagångssätt vid bindningen och angiv materialets art. Bifoga gärna en förtydligande teckning.

Vidjan läggs om läftet och drages åt

8. a. Vilka redskap använder Ni vid täckningen? Räkna upp alla.

Vid täckning användes takås, steg, rep och kniv

b. Har tidigare använts även andra redskap? Vilka?

Nej

9. Var god beskriv alla nu eller tidigare använda redskap (material, konstruktion, dimensioner — gör gärna en enkel blyerts-teckning) och angiv deras benämning, även på ortens dialekt.

10. Vartill och huru användas de olika redskapen?

Takåsen användes att gå på, stegen att klättra på målen användes när man syr med jänthåd, kniven till att skära takel

11. Använder Ni vid täckningen
vantar, knäputor eller särskild
fotbeklädnad?

12. Hur beredes
a. långhalmen?

b. vassen?
När och hur skördas den och
hur förvaras den?

13. a. Täckes även (eller endast)
utanpå det gamla taket?

b. Beskäres taket, när det är
färdiglagt?

c. Hur behandlas takskägget?

d. Läggas halmtak (vasstak)
även på nya hus?

14. a. Hur ryggas taket?

b. Hur lagas ett söndrigt tak?

15. Hur många arbeta samtidigt
med taktäckningen? Och vil-
ken är i så fall arbetsfördel-
ningen?

88410888:40.

Nej

Mammans på pepa samt stöter

På vintern när det är fruset

Ja

Ja

Ja

Skäres med särskild kniv

Inte nu förtiden

Med mossor, Torv eller halm
Stoppas

En eller två

16. Har Ni hört omtalas eller sett att man borrat hål i vindske-
darna till fäste för takkäggar?
Var och när brukades detta?
Angiv om möjligt stället.

Har aldrig varit med om

17. Lägges (lades) taket på läkt
eller på ravel (raft)?

Taket lägges på läkt sedan raft

18. Användas (användes) dessa tak
även på boningshusen?

Ja

19. Är Ni villig att eventuellt be-
svara ett utförligare frågeformu-
lär (som i så fall honoreras om
så önskas)?

20. När och var har Ni varit verk-
sam som taktäckare?

I hela Björne bygden

21. Har Ni även annat yrke?
Vilket?

Har slutat på grund av annat
yrke, taktäckning med halm snart bortlagd

OBS.! Skulle Ni ej få plats med alla svaren på detta papper så bedes Ni vänligen skriva återstoden på ett löst papper av samma format. Använd även helst ett löst papper därest Ni vill göra någon förtydligande teckning. Och sänd gärna in svaret så snart som möjligt — det underlättar arkivets arbete.

102. 123/117d - 118c

Acc. n:r M. 10888: 42.

LUF 62

Uppgifterna hänföra sig till

Landskap: Kristianstad län

Härad: Bjäre län

Socken: Hjärnarp

Upppteckningsår: 1947

Uppgifterna lämnade av

Namn: Karl Wilhelm Tjessner

Adress: Olof Andersson

Födelseår och födelseort: 1880 Skivsnäs

Simonbyr Skogsborg

Folklivsarkivet i Lund beder Eder härmed vara vänlig besvara nedanstående frågor i och för en undersökning rörande de i snabbt försvinnande stadda halmtaken. Vi vilja medan ännu tid är söka rädda åt kommande tider kunskapen om halmtaken, deras förfärdigande, förekomst och egenskaper. Vi äro tacksamma för korta, tydligt och helst med bläck skrivna svar på alla frågorna. Numrera svaren efter frågorna. Frankokuvett för svaret bifogas.

Raka + Upprepa

Frågor:

1. Finns å Eder trakt halmtak eller vasstak?
2. Äro (voro) dessa bindetak, d.v.s. sådana där halmen (vassen) är (var) bunden vid underlaget medelst vidjor, snöre, järntråd eller på annat sätt?
3. Eller äro (voro) de av löst pålagd ej slagtröskad halm som hålles (hölles) kvar av pålagda träkonstruktioner?
4. Hur pass vanliga äro (voro) dessa bundna tak i procent räknat?
 - a. för närvarande? mindre
 - b. för 10 år sedan?
 - c. för 20 år sedan?
 - d. för 50 år sedan? mycket
5. Användas (användes) takkäppar? ofta

Svar:

Jar halm, mycket sällan vass endast när det gäller som antikviteter (Med vidjor måste benyttjas raft eller en eller två meter långa över halmen och under läkter och över raften) (mest sys man med ståltråd galvaniserad och sedan raft träden ~~sys~~ sys på detta sätt) (På Jylland är mycket vanligt med halmtak)

Uppgifter av M. 10888:42 a.

123/1170

Karl Vilhelm Pettersson

Chof Andersson

Närvarande

~~(Skrift)~~

Simontorp Hagreby

Utheltat af Landshövdingen vid Lunds universitet

Född den 28/3 1880

Härmed vill jag höfaktningfullt besvara de frågor som folklivsarkivet genom en bresior till mig framställt och jag efter bästa förmåga härmed vill besvara.

1) Åsra Skåne-Bjäre härad

2) I symmetri på Hallandsås samt på de lägre delarna är trälm ännu rätt mycket använd, vassen har nu snart gått helt av bruk fast den ofrivelaktigt var, som blandning med trälm var ett förstklassigt täckningsmaterial på grund av dess egenskaper som ledare av värme och och höld vilket inte trälm kan hålla besitter, därför är dessa tak mera svala om sommaren och varma om vintern. Förra tidens täckningsmetod bestod av täkten av olika träslag, oftast av bok, eld, avståndet mellan dessa täkten cirka en halv aln, dessa täkten blev genomslårade och fastsattar vid sparrarna med tränaglar.

ofta kan man i dessa trakter se hus var
upprättligt, inte en enda spits blivit benyttad
endast träsnaglar ännu finnes åtskilligt av såda
att se i dessa trakter

(Halmen i äldre tider tillverkades genom
tröskning av Plejel hvilket nu är sålsynt
denna slags tröskning är snart blott en
saga) nu tillverkas den av vanlig tröskad
råg eller vetehalm och uppgjord för hand

) avståndet från läkterna 12 tum
vi benyttandet av vass blev lagt det
ena läktet med halm andra med
vass och fortsattes på detta sätt
halmen gör takets motstånd mot
regn, vassen ger mera hållbarhet mot
tiden upptill 80-90 år

(Gamla så kallade ryggås stugor
är sålsynta troligen inte mer än två
eller tre som jag har hört talas om
en i Loholm en i närheten av
Torekov en i Skälderviken

ett rätt gammalt hus är uppfört
i Engelholms folkpark som troligen
är över 200 år (önskas vidare

upplysning som jag kan tillmötesgå
är jag villig att göra det)

Högaktningfullt Karl Pettersson

6. Använder Ni isolerade band eller fortlöpande söm?
7. Beskriv Ert tillvägagångssätt vid bindningen och angiv materialets art. Bifoga gärna en förtydligande teckning.
8. a. Vilka redskap använder Ni vid täckningen? Räkna upp alla.
- b. Har tidigare använts även andra redskap? Vilka?
9. Var god beskriv alla nu eller tidigare använda redskap (material, konstruktion, dimensioner — gör gärna en enkel blyerts-teckning) och angiv deras benämning, även på ortens dialekt.
10. Vartill och huru användas de olika redskapen?

fortlöparande söm utan raft med galvaniserad Tråd

1) visas i föregående sida

2) en ~~en~~ därtill egnad mål

kniv ofta av en gammal tie, en bräda, att skära efter

b) en refflad bräda att slita halvt jämn

9) täckstige refflad

stäng som måste räcka så långt att ~~att~~ den är längre än den ~~nya~~ som skall täckas och som bindes upp med rep för att de som utför arbetet kan beryfta sig av den samma

en utförligare förklaring blir ytterligare sård med detta

M. 10888:44.

11. Använder Ni vid täckningen vantar, knäputor eller särskild fotbeklädnad?

12. Hur beredes
a. långhalmen?

b. vassen?

När och hur skördas den och hur förvaras den?

13. a. Täckes även (eller endast) utanpå det gamla taket?

b. Beskäres taket, när det är färdiglagt?

c. Hur behandlas takskägget?

d. Läggas halmtak (vasstak) även på nya hus?

14. a. Hur ryggas taket?

b. Hur lagas ett söndrigt tak?

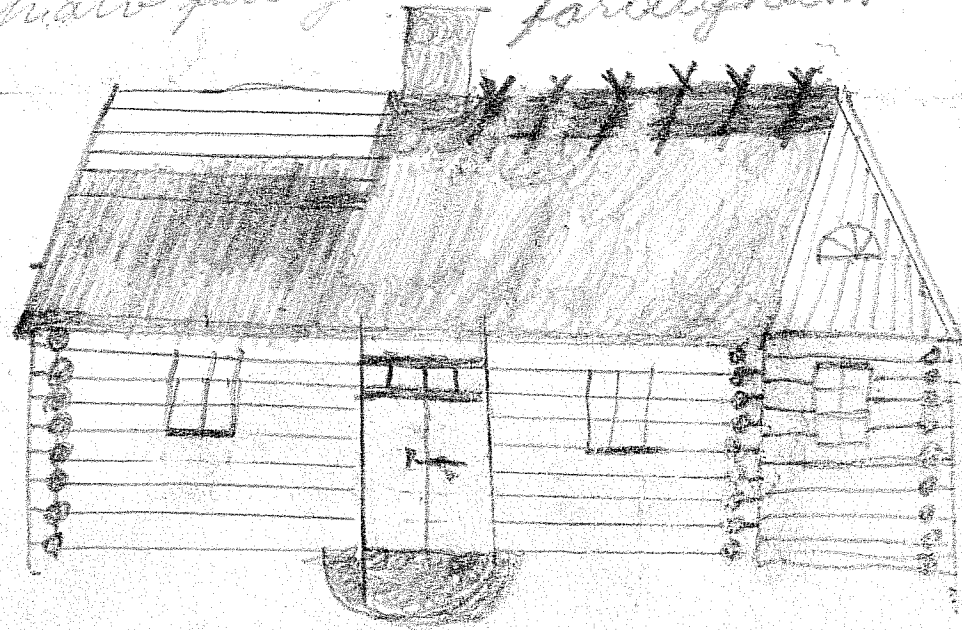
15. Hur många arbeta samtidigt med taktäckningen? Och vilken är i så fall arbetsfördelningen?

en utför arbetet
1 passar rygg

nodvärdigast mjuka skor
som är gummi skor mest
anlitade) halmen oftast fröskad
med julgick - ugggjord och
banden i störst buntar kallas
klippor) vassen skördas
oktober-November månad
nedrivning sker oftast av
det gamla - allt beskäres
skäras efter snöre för att få
en rak linie
nu mest på grund av antikvitets
intresse
på många olika sätt, med halmen
och ryggtrå, mossor, ljung,
stoppas halmen in på det
den svaga platsen och syrs
stoppas när man kommer till
översta lätet, av det söndriga
stoppas under det övre och syrs fast

M.10888:44.a.

Uppfört i korsvirke medeltida
byggnadsätt
malv färdigt färdigtäck

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folklivsforsk-
ning vid Uppsala universitet

16. Har Ni hört omtalas eller sett att man borrat hål i vindske-
darna till fäste för takkäggar?
Var och när brukades detta?
Angiv om möjligt stället.
17. Lägges (lades) taket på läkt
eller på ravel (raft)?
18. Användas (användes) dessa tak
även på boningshusen?
19. Är Ni villig att eventuellt be-
svara ett utförligare frågeformu-
lär (som i så fall honoreras om
så önskas)?
20. När och var har Ni varit verk-
sam som taktäckare?
21. Har Ni även annat yrke?
Vilket?

16) Ja där vinden hade fått spelrum
var detta ett effektivt medel
men gammal metod endast
vid bygge garbarna kunde detta
färsigga reiten med raft och vidja

Ja
Ja

Ja

Har varit Skåne och vidare på
beställningar ofta arlagsserjats

Tenlig intrasserad i gammalt

OBS.! Skulle Ni ej få plats med alla svaren på detta papper så bedes Ni vänligen skriva återstoden på ett löst papper av samma
format. Använd även helst ett löst papper därest Ni vill göra någon förtydligande teckning. Och sänd gärna in svaret så
snart som möjligt — det underlättar arkivets arbete.

105.

125/116 c

Acc. n:r M. 10888:46.

LUF 62

Uppgifterna hänföra sig till

Landskap:

Härad:

Socken:

Uppteckningsår:

Uppgifterna lämnade av

Namn:

Adress:

Födelseår och födelseort:

Folklivsarkivet i Lund beder Eder härmed vara vänlig besvara nedanstående frågor i och för en undersökning rörande de i snabbt försvinnande stadda halmtaken. Vi vilja medan ännu tid är söka rädda åt kommande tider kunskapen om halmtaken, deras förfärdigande, förekomst och egenskaper. Vi äro tacksamma för korta, tydligt och helst med bläck skrivna svar på alla frågorna. Numrera svaren efter frågorna. Frankokuvert för svaret bifogas.

Frågor:

1. Finns å Eder trakt halmtak eller vasstak?
2. Äro (voro) dessa bindetak, d.v.s. sådana där halmen (vassen) är (var) bunden vid underlaget medelst vidjor, snöre, järntråd eller på annat sätt?
3. Eller äro (voro) de av löst pålagd ej slagtröskad halm som hålles (hölles) kvar av pålagda träkonstruktioner?
4. Hur pass vanliga äro (voro) dessa bundna tak i procent räknat?
 - a. för närvarande?
 - b. för 10 år sedan?
 - c. för 20 år sedan?
 - d. för 50 år sedan?
5. Användas (användes) takkäppar?

Svar:

- 1/ Halmtak
- 2/ Bindetak bundna med vidjor, en del även med järntråd
- 3/ Nej, sådana finns inte.
- 4/ a. 20 procent
 b. 40 "
 c. 70 "
 d. 90 "
- 5/ Ja.

6. Använder Ni isolerade band eller fortlöpande söm?
7. Beskriv Ert tillvägagångssätt vid bindningen och angiv materialets art. Bifoga gärna en förtydligande teckning.
8. a. Vilka redskap använder Ni vid täckningen? Räkna upp alla.
- b. Har tidigare använts även andra redskap? Vilka?
9. Var god beskriv alla nu eller tidigare använda redskap (material, konstruktion, dimensioner — gör gärna en enkel blyerts-teckning) och angiv deras benämning, även på ortens dialekt.
10. Vartill och huru användas de olika redskapen?

M. 10888:47.

- 6) Med järntråd fackläpande söm.
- 7) Halmen jämnas lag efter lag varefter köpparna påläggas och bindas hårt till låstare med s. k. fillingar.
- 8) Kniv och s. k. skotta att ha järntråden på
b. För användes en brädlapp som kallades vraga, att klappa halmen i rätänder med.
- 9) Användes endast skotta o kniv
knivarna beställas särskilt av en smed i Lånäred.
- 10) Kniven användes till att skära fäskt
sedan det är pålagt.
Skottan användes att vira tråden på.

11. Använder Ni vid täckningen vantar, knäputor eller särskild fotbeklädnad?

11) Nej, endast skor med gummsula

12. Hur beredes
a. långhalmen?

12/a. Rågen slaghäskas, varefter halmen kammas på en halmsäva, och bindes i råvar.

b. vassen?
När och hur skördas den och hur förvaras den?

b) vassak jämkammas inte här

13. a. Täckes även (eller endast) utanpå det gamla taket?

13) Ja. ibland täckes utom på det gamla taket

b. Beskäres taket, när det är färdiglagt?

b. Ja.

c. Hur behandlas takskägget?

c. Skäres tvärs av med kniven

d. Läggas halmtak (vassak) även på nya hus?

d. Ja, numera mest på badgästernas sammanslaggar.

14. a. Hur ryggas taket?

14) antingen med tanvar eller halv.

b. Hur lagas ett söndrigt tak?

b. täckes som vanligt, men i översta kanten får de halven släppas under den gamla så att vattentaket kan rinna utom på.

15. Hur många arbeta samtidigt med taktäckningen? Och vilken är i så fall arbetsfördelningen?

15) Täckes allihop ensam.

M. 10888:49.

16. Har Ni hört omtalas eller sett att man borrat hål i vindskejderna till fäste för takkäpparna? Var och när brukades detta? Angiv om möjligt stället.

16/ Nej

17. Lägges (lades) taket på läkt eller på ravel (raft)?

17/ Taket lägges på läkt

18. Användas (användes) dessa tak även på boningshusen?

18/ Ja.

19. Är Ni villig att eventuellt besvara ett utförligare frågeformulär (söm i så fall honoreras om så önskas)?

19/ Kan knappast beskrivas utförligare

20. När och var har Ni varit verksam som taktäckare?

20/ L 25 år, i så gott som hela Bjärs härad

21. Har Ni även annat yrke? Vilket?

21/ Ja drakarskrätare på hästar, slaktare på vintern

OBS! Skulle Ni ej få plats med alla svaren på detta papper så bedes Ni vänligen skriva återstoden på ett löst papper av samma format. Använd även helst ett löst papper därest Ni vill göra någon förtydligande teckning. Och sänd gärna in svaret så snart som möjligt — det underlättar arkivets arbete.

106.

145/116 C

Acc. n:r M. 10888:50.

LUF 62

Uppgifterna hänföra sig till

Landskap:

Skåne

Härad:

Bjäre Härad Krs

Socken:

Västtra Karup

Uppteckningsår:

1947

Uppgifterna lämnade av

Namn:

Nils J. Svensson

Adress:

Imäryd Bästad

Födelseår och födelseort:

1896. Länstad

Folklivsarkivet i Lund beder Eder härmed vara vänlig besvara nedanstående frågor i och för en undersökning rörande de i snabbt försvinnande stadda halmtaken. Vi vilja medan ännu tid är söka rädda åt kommande tider kunskapen om halmtaken, deras förfärdigande, förekomst och egenskaper. Vi äro tacksamma för korta, tydligt och helst med bläck skrivna svar på alla frågorna. Numrera svaren efter frågorna. Frankokuvett för svaret bifogas.

Frågor:

1. Finns å Eder trakt halmtak eller vasstak?
2. Äro (voro) dessa bindetak, d.v.s. sådana där halmen (vassen) är (var) bunden vid underlaget medelst vidjor, snöre, järntråd eller på annat sätt?
3. Eller äro (voro) de av löst pålagd ej slagtröskad halm som hålles (hölles) kvar av pålagda träkonstruktioner?
4. Hur pass vanliga äro (voro) dessa bundna tak i procent räknat?
 - a. för närvarande?
 - b. för 10 år sedan?
 - c. för 20 år sedan?
 - d. för 50 år sedan?
5. Användas (användes) takkäppar?

Svar:

1. Halmtak fins men ej vasstak
2. Taket äro bundna dels med vidjor dels med galvaniserad järntråd
3. På gamla ryggåstugor var först ^{halmen} lagda i lera, först ett lag halm sen ett lager lera för att hålla fast halmen.
4. cirka 10% 20% 30% 100%
5. När man binder med vidjor användes takkäppar

6. Använder Ni isolerade band eller fortlöpande söm?

7. Beskriv Ert tillvägagångssätt vid bindningen och angiv materialets art. Bifoga gärna en förtydligande teckning.

8. a. Vilka redskap använder Ni vid täckningen? Räkna upp alla.

b. Har tidigare använts även andra redskap? Vilka?

9. Var god beskriv alla nu eller tidigare använda redskap (material, konstruktion, dimensioner — gör gärna en enkel blyerts-teckning) och angiv deras benämning, även på ortens dialekt.

10. Vartill och huru användas de olika redskapen?

6 Frågan kan jag ej besvara

7 Först tar man vidjarn runt läkten, gör en ögla i teppändan på vidjan träder rotändan i ögla och drar till gör sen vider som vidjarn runt till en knut uppstår då bindningen är färdig.

8. Krak och knivar samt skyffel för bindning av "Stältråd" eller järntråd

9. Har inte hört talas om andra redskap.

9. Krakar är gjord av en plankbit enligt bifogad teckning. Undersidan är häfflad för att få fäste i takmen när man skall slå till taket.

Knivarna är gjorda av liar som man formar till med mejsel

Skyffeln var först gjord av trä vanligtvis ask men blev senare av järn som var hållbarare

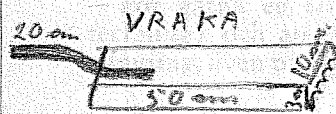
10 Krakar användes till att jämna ut befintliga jämnbeiser på taket och dels när man skulle skära ner eller "sni" ner som dom gamle sa här på orten.

M. 10888:51.

6. Använder Ni isolerade band eller fortlöpande söm?
7. Beskriv Ert tillvägagångssätt vid bindningen och angiv materialets art. Bifoga gärna en förtydligande teckning.
8. a. Vilka redskap använder Ni vid täckningen? Räkna upp alla.
- b. Har tidigare använts även andra redskap? Vilka?

9. Var god beskriv alla redskap.

M. 10888:51a.

6 Frågan kan jag ej besvara

7 Först tar man vidjan runt läkten, gör en ögla i leppändan på vidjan träder rotändan i ögla och drar till gör sen vider sen vidjan runt till en knut syns att de bindningen är färdig.

8. Traka och knivar samt skyttel för bindning av "Stältråd" eller järntråd

9. Har inte hört talas om andra redskap.

9. Trakar är gjord av en plankbit enligt bifogad teckning. Undersidan är höjflad för att få fäste i botten när man skall släpa till taket.

Knivarna är gjorda av liar som man formar till med mejsel

Skytteln var först gjord av trä vanligtvis ask men blev senare av järn som var hållbarare

10 Trakan användes till att jämna ut befintliga gjämnbeiser på taket och dels när man skulle skära ner eller "sni" ner som den gamle sa här på orten.

M. 10888:52.

11. Använder Ni vid täckningen vantar, knäputor eller särskild fotbeklädnad?

11 Nej

12. Hur beredes
a. långhalmen?
b. vassen?
När och hur skördas den och hur förvaras den?

12. Först skulle rågen slagträskas och bindas i "klippor" sedan skulle "klipporna" kammars upp i en i väggen fastsatt grepp, och sen skulle halmen stötas så den blev jämn i roter, och sen bindas i kärvar som i regel skulle väga 1 pund = $8\frac{1}{2}$ kg.

13. a. Täckes även (eller endast) utanpå det gamla taket?

b. Vass kan jag inte sänna någon upplysning om.

b. Beskäres taket, när det är färdiglagt?

13a Båda delarna, fast i regel mer man ner det gamla taket

c. Hur behandlas takskägget?

b. Ja.

d. Läggas halmtak (vasstak) även på nya hus?

c. Man ströcker ett snöre som man skär takskägget efter.

d. Inte numera, men för år sedan fäkte jag nya boninghus med halm.

14. a. Hur ryggas taket?

14a. Med torv fjung kvickrot eller halm.

b. Hur lagas ett söndrigt tak?

b. Låå käl eller rämmor fids man fylla i med små halmklippor. Större käl som riktig taktäckning.

15. Hur många arbeta samtidigt med taktäckningen? Och vilken är i så fall arbetsfördelningen?

15. Tre kan man vara, förutom hantlangaren.

Då brukar en jämna halmen och en binda fast den

M.10888:53.

16. Har Ni hört omtalas eller sett att man borrar hål i vindskejderna till fäste för takkäpparna? Var och när brukades detta? Angiv om möjligt stället.

16 Har inte sett eller hört omtalas, men kan nog vara möjligt att det har förekommit

17. Lägges (lades) taket på läkt eller på ravel (raft)?

17. Taket lägges på läkt

18. Användas (användes) dessa tak även på boningshusen?

18 Inga. halmtak lägges numera på boningshus.

19. Är Ni villig att eventuellt besvara ett utförligare frågeformulär (som i så fall honoreras om så önskas)?

19. Har tjärna till tjänst med ytterliggare upplysningar.

20. När och var har Ni varit verksam som taktäckare?

20 Jag började 1919 att tjära av min fader, började år 1924 på egen hand samt fortsatte i yrket till år 1937. då jag övergick till trädgårdsyrtket.

21. Har Ni även annat yrke? Vilket?

21 Var toffelmarkare under vintermånaderna

OBS! Skulle Ni ej få plats med alla svaren på detta papper så bedes Ni vänligen skriva återstoden på ett löst papper av samma format. Använd även helst ett löst papper därest Ni vill göra någon förtydligande teckning. Och sänd gärna in svaret så snart som möjligt — det underlättar arkivets arbete.

61.

112/121 d

Acc. nr M. 10888 : 54.

LUF 62

Uppgifterna hänföra sig till

Landskap: *Malmslätt*Härad: *Frosta län*Socken: *Borlunda*Uppteckningsår: *47**härärd & vraga 1*

Uppgifterna lämnade av

Namn: *Karl Olsson*Adress: *Fryby 2, Estor RT 193?*Födelseår och födelseort: *1887 Hammarlunda*

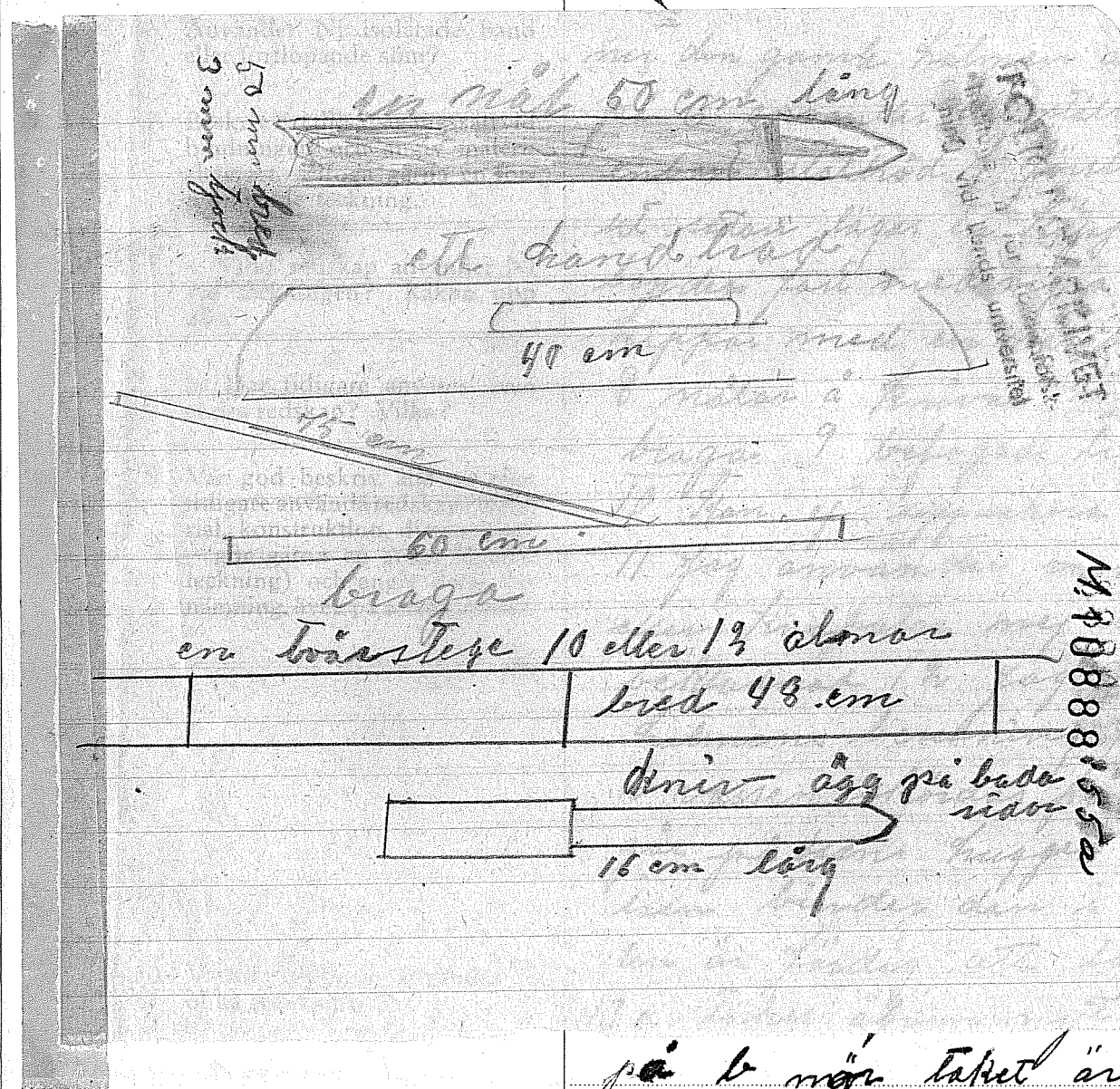
Folklivsarkivet i Lund beder Eder härmed vara vänlig besvara nedanstående frågor i och för en undersökning rörande de i snabbt försvinnande stadda halmtaken. Vi vilja medan ännu tid är söka rädda åt kommande tider kunskapen om halmtaken, deras förfärdigande, förekomst och egenskaper. Vi äro tacksamma för korta, tydligt och helst med bläck skrivna svar på alla frågorna. Numrera svaren efter frågorna. Frankokuvert för svaret bifogas.

Frågor:

1. Finns å Eder trakt halmtak eller vasstak?
2. Äro (voro) dessa bindetak, d.v.s. sådana där halmen (vassen) är (var) bunden vid underlaget medelst vidjor, snöre, järntråd eller på annat sätt?
3. Eller äro (voro) de av löst pålagd ej slagtröskad halm som hålles (hölles) kvar av pålagda träkonstruktioner?
4. Hur pass vanliga äro (voro) dessa bundna tak i procent räknat?
 - a. för närvarande?
 - b. för 10 år sedan?
 - c. för 20 år sedan?
 - d. för 50 år sedan?
5. Användas (användes) takkäppar?

Svar:

1 Här finns ett fåtal hus med halmtak. 2 dessa äro delsbundna med käppar å dels syda med stältråd 3 säger tröskas på en långhalmströska der man tar upp halmen liksom den och binder den i käppar 4 dessa tak äro i procent mycken ringa del nu för 10 år sedan 25 procent för 20 år 15 procent för 50 år ännu fler procent 5 ja käppar användas när man river

läger ny halva
träsnigra eller
breds halvan
som man
eller syr utan
å 50 cm
drädd samt
klänning
utan personligen
ken vantar
ngens särskilda
er beskrivet
ör ut
vintern man
jemt med
knippen och
sa på taket
och även utan
på b när taket är upplagt

6. Använder Ni isolerade band eller fortlöpande söm?
7. Beskriv Ert tillvägagångssätt vid bindningen och angiv materialets art. Bifoga gärna en förtydligande teckning.
8. a. Vilka redskap använder Ni vid täckningen? Räkna upp alla.
b. Har tidigare använts även andra redskap? Vilka?
9. Var god beskriv alla nu eller tidigare använda redskap (material, konstruktion, dimensioner — gör gärna en enkel blyerts-teckning) och angiv deras benämning, även på ortens dialekt.
10. Vartill och huru användas de olika redskapen?

när den gamla halmen å läger ny halmen
 på 6 användas del stältrådvigra och
 enbart stältråd & först bredd halmen
 ut sedan läggs en kapp som man
 binder fast med vigra eller syr utan
 kappor med en nål på 50 cm
 8 nålar å knivar handtråd samt
 braga 9 befogad teckning
 10 Kan ej uppsäkra utan personligen
 11 Jag använder varken vantar
 eller knäputor nej ingens särskild
 beklädning 12 Jag har beskrivit
 halmens benämning för ut
 i vassen skördas på vintern man
 går på isen kupper jemt med
 isen binder den i knippen och
 den är färdig att läggas på taket
 13a Tåkes äfven nytt och även utan
 på b när taket är upplagt

11. Använder Ni vid täckningen vantar, knäputor eller särskild fotbeklädnad?
12. Hur beredes
a. långhalmen?
b. vassen?
När och hur skördas den och hur förvaras den?
13. a. Täckes även (eller endast) utanpå det gamla taket?
b. Beskäres taket, när det är färdiglagt?
c. Hur behandlas takskägget?
d. Läggas halmtak (vasstak) även på nya hus?
14. a. Hur ryggas taket?
b. Hur lagas ett söndrigt tak?
15. Hur många arbeta samtidigt med taktäckningen? Och vilken är i så fall arbetsfördelningen?

M.10888:56.

Har man en väpsa med trädspinnar sedan väpsur man från enda till enda sedan beskrär man taket sedan vänder man tvåstegen väpsar och skär sedan till man kommer ned sedan lägger man ett snöre skär med en kniv igenom all halmen och takskägget är färdigt d näj inte numera mer för var det lika mycket på nya som gamla Tak 14a när sedan taket är färdigt böjer man halmen i toppen läger lös halmen och ryggsträd på 15 en ligger utan på taket luras ut halmen sedan syr man den som ligger ute för nålen stickes in den genom taket nålen fäses av en som ligger inne under taket stickes den ut igen.

16. Har Ni hört omtalas eller sett att man borrat hål i vindske-
darna till fäste för takkäpparna?
Var och när brukades detta?
Angiv om möjligt stället.
17. Lägges (lades) taket på läkt
eller på ravel (raft)?
18. Användas (användes) dessa tak
även på boningshusen?
19. Är Ni villig att eventuellt be-
svara ett utförligare frågeformu-
lär (som i så fall honoreras om
så önskas)?
20. När och var har Ni varit verk-
sam som taktäckare?
21. Har Ni även annat yrke?
Vilket?

M.10888:57

fortsätter till bandet är färdigt
sedan stöckes mer halm upp
af en man sedan likas man
halm i gen och sedan fortsätter till
Takret är färdigt 3 man åtgår
16 nej 17 Taket lägges på läkt
18 ej nu mera 19 jag kan
ej besvara utförligare
20 jag har varit verksam i
flera kommuner Borunda
Långlinge Östra Lön Håstberga
21 jag har deltagit i jordbruksrådet
men slutat upp med täkning
på grund af väder

OBS.! Skulle Ni ej få plats med alla svaren på detta papper så bedes Ni vänligen skriva återstoden på ett löst papper av samma
format. Använd även helst ett löst papper därest Ni vill göra någon förtydligande teckning. Och sänd gärna in svaret så
snart som möjligt — det underlättar arkivets arbete.

66.

113/123 6

Acc. n:r M. 10888: 58.

LUF 62

Uppgifterna hänföra sig till

Uppgifterna lämnade av

Landskap: *Skåne*Namn: *Axel Karlsson*Härad: *Prosta*Adress: *Gamla Orup Höör*Socken: *Bosjökloster*Födelseår och födelseort: *1818 70.*Upppteckningsår: *1947*

Folklivsarkivet i Lund beder Eder härmed vara vänlig besvara nedanstående frågor i och för en undersökning rörande de i snabbt försvinnande stadda halmtaken. Vi vilja medan ännu tid är söka rädda åt kommande tider kunskapen om halmtaken, deras förfärdigande, förekomst och egenskaper. Vi äro tacksamma för korta, tydligt och helst med bläck skrivna svar på alla frågorna. Numrera svaren efter frågorna. Frankokuvert för svaret bifogas.

Frågor:

Svar:

1. Finns å Eder trakt halmtak eller vasstak?
2. Äro (voro) dessa bindetak, d.v.s. sådana där halmen (vassen) är (var) bunden vid underlaget medelst vidjor, snöre, järntråd eller på annat sätt?
3. Eller äro (voro) de av löst pålagd ej slagtröskad halm som hålles (hölles) kvar av pålagda träkonstruktioner?
4. Hur pass vanliga äro (voro) dessa bundna tak i procent räknat?
 - a. för närvarande?
 - b. för 10 år sedan?
 - c. för 20 år sedan?
 - d. för 50 år sedan?
5. Användas (användes) takkäppar?

ja
 för i tiden band jag taken med björk-
 vidjor, hägg vidjor, senare med stältråd
 på annat sätt. Kunde man ej ta
 utan med käppar å vidjor, i vanliga
 fall var det haxor käppar som kom
 till användning.
 Landbrukarna her ännu halmtak på
 uthusen, jag började att täcka tak
 1909 och har lagt upp många tak

6. Använder Ni isolerade band eller fortlöpande söm?

7. Beskriv Ert tillvägagångssätt vid bindningen och angiv materialets art. Bifoga gärna en förtydligande teckning.

8. a. Vilka redskap använder Ni vid täckningen? Räkna upp alla.

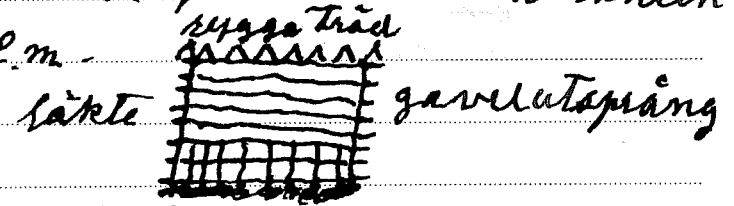
b. Har tidigare använts även andra redskap? Vilka? *nej*

9. Var god beskriv alla nu eller tidigare använda redskap (material, konstruktion, dimensioner — gör gärna en enkel blyerts-teckning) och angiv deras benämning, även på ortens *dialekt*.

10. Vartill och huru användas de olika redskapen?

M. 10888:59.

man kallar det, att följa läkte efter läkte, afstånd mellan läkten är 27 c.m.

Takschägg

En lång stoge som räcker upp till ryggen samt en tvärstoge som skall ligga på tvären på taket. Starka rep måste man ha, det ena skall bindas i längstegen, det andra i ryggen, av andra änden av tvärstegen, skall en stark stoge med samma lutning som längstegen ligga på det nedre läket som ligger bort när taket är färdigt, där blir ett litet hol som man stoppar in en halmviska, man skär taket med en vass kniv, Takschägg skärs efter snöre

6. Använder Ni isolerade band
eller fortlöpande söm?

M. 10888:59.

man kallar det, att följa läkte

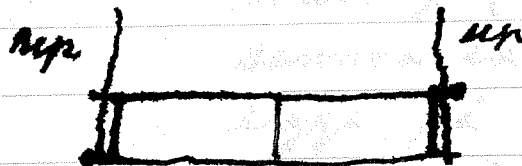
FOLKLIVSARKIVET

Institutionen för folklivsforsk-
ning vid Lunds universitet

M. 10888:59a.

vid Björklostens gård har jag varit skogshuggare
och sågmästare i många år. så min arbetsdag
har varit många, på grund av ålder är jag fri.

vassatak som lägges på norra sidan av ett hus kost
kan vara i över 40 år, om den uppgjord väl
men på södra sidan torkar solen den smuler ned
på en 10 års tid.

Tvåsteg

när man
skär Tak

kniv

Tages
idär

10. Vartill och huru användas de
olika redskapen?

it uer nor som man stoppar in en
halmviska, man skär taket med
en vass kniv, Takskägg skärs
efter snöre

11. Använder Ni vid täckningen
vantar, knäputor eller särskild
fotbeklädnad?

12. Hur beredes
a. långhalmen?

b. vassen?
När och hur skördas den och
hur förvaras den?

13. a. Täckes även (eller endast)
utanpå det gamla taket?

b. Beskäres taket, när det är
färdiglagt?

c. Hur behandlas takskägget?

d. Läggas halmtak (vasstak)
även på nya hus?

14. a. Hur ryggas taket?

b. Hur lagas ett söndrigt tak?

15. Hur många arbeta samtidigt
med taktäckningen? Och vil-
ken är i så fall arbetsfördel-
ningen?

M.10888:60.

Knäputor användes.

för i tiden så slagtröskades halmen
och senare halmsäpa. den var färdig
att täcka med.

vassen skördas i september och skärs
vid vattenytan skall ligga till till

torkning minst fjorton dagar.

det är mycket sämre att man täcker
utan på.

nej inte nu.

när taket är färdigt så ryggas
man det. den som har passat upp
täparen här upp halmen av det
takets man rivet ned, det skall
dänkas med vatten så det blir jukt
så fattar det ihop bättre, så läggs man
ryggsträcken på. blott en man hjälpe
till

M. 10888:61.

16. Har Ni hört omtalas eller sett att man borrat hål i vindske-
darna till fäste för takkäggar?
Var och när brukades detta?
Angiv om möjligt stället.

Nej, den första vidjan binder man
6 tum från vindskenan.

17. Läggas (lades) taket på läkt
eller på ravel (raft)?

Det läggs på läkt.

18. Användas (användes) dessa tak
även på boningshusen?

Det är nu slut med palmtak
på boningshus

19. Är Ni villig att eventuellt be-
svara ett utförligare frågeformu-
lär (som i så fall honoreras om
så önskas)?

~~Det~~ tror jag inte.

20. När och var har Ni varit verk-
sam som taktäckare?

i Bojsöklösters socken

21. Har Ni även annat yrke?
Vilket?

ja. jag har varit kyrkovaktmästare
i Bojsöklösters kyrka i 42 år 5 månader

OBS! Skulle Ni ej få plats med alla svaren på detta papper så bedes Ni vänligen skriva återstoden på ett löst papper av samma
format. Använd även helst ett löst papper därest Ni vill göra någon förtydligande teckning. Och sänd gärna in svaret så
snart som möjligt — det underlättar arkivets arbete.

56,

111/1236-124a

Acc. n:r M. 10888:62.

LUF 62

Uppgifterna hänföra sig till

Landskap:

Härad:

Socken:

Uppteckningsår:

Uppgifterna lämnade av

Namn:

Adress:

Födelseår och födelseort:

Folklivsarkivet i Lund beder Eder härmed vara vänlig besvara nedanstående frågor i och för en undersökning rörande de i snabbt försvinnande stadda halmtaken. Vi vilja medan ännu tid är söka rädda åt kommande tider kunskapen om halmtaken, deras förfärdigande, förekomst och egenskaper. Vi äro tacksamma för korta, tydligt och helst med bläck skrivna svar på alla frågorna. Numrera svaren efter frågorna. Frankokuvert för svaret bifogas.

Frågor:

1. Finns å Eder trakt halmtak eller vasstak?
2. Äro (voro) dessa bindetak, d.v.s. sådana där halmen (vassen) är (var) bunden vid underlaget medelst vidjor, snöre, järntråd eller på annat sätt?
3. Eller äro (voro) de av löst pålagd ej slagtröskad halm som hålles (hölles) kvar av pålagda träkonstruktioner?
4. Hur pass vanliga äro (voro) dessa bundna tak i procent räknat?
 - a. för närvarande?
 - b. för 10 år sedan?
 - c. för 20 år sedan?
 - d. för 50 år sedan?
5. Användas (användes) takkäppar?

Svar:

Halmtak har vi ännu här i vår
 Men för det allmänna byggnaden
 brukar vi py takerna på
 med galvaniserad tråd
 Dessa pålagor har inte jag varit
 a) 100% b. för 10 år 90% för 20 år 80%
 för 50 år 50%
 Takkäppar användas inte

M. 10888:63.

6. Använder Ni isolerade band eller fortlöpande söm?

7. Beskriv Ert tillvägagångssätt vid bindningen och angiv materialets art. Bifoga gärna en förtydligande teckning.

8. a. Vilka redskap använder Ni vid täckningen? Räkna upp alla.

b. Har tidigare använts även andra redskap? Vilka?

9. Var god beskriv alla nu eller tidigare använda redskap (material, konstruktion, dimensioner — gör gärna en enkel blyerts-teckning) och angiv deras benämning, även på ortens dialekt.

10. Vartill och huru användas de olika redskapen?

Fortlöpande söm.
Således läggs man tråden på en
60 centim lång nål så har man en
enms för taket som tar mot nålen
och lägger den ann baktet och jag
ut den igen. så tar man ett stycke
på 15-20 centim och så syr man
fast hela laget.
Nål, vranga & Bruv snor
nålen är av fjäderstål
vrangan är en bräda som är
riflad på ena sidan och en
hantlar på andra kinnarna
hålls ut av lics som är
nägot skitna som biten bär
så har vi träkestier
vi binder upp i takisen och
hänger stäm i och använder den
oft. efter hand

11. Använder Ni vid täckningen vantar, knäputor eller särskild fotbeklädnad?

12. Hur beredes
a. långhalmen?

b. vassen?
När och hur skördas den och
hur förvaras den?

13. a. Täckes även (eller endast)
utanpå det gamla taket?

b. Beskäres taket, när det är
färdiglagt?

c. Hur behandlas takskägget?

d. Läggas halmtak (vasstak)
även på nya hus?

14. a. Hur ryggas taket?

b. Hur lagas ett söndrigt tak?

15. Hur många arbeta samtidigt
med taktäckningen? Och vil-
ken är i så fall arbetsfördel-
ningen?

Vi använder inte vantar
någon gång putor av läder
gummi stölar eller gummisplade
långhalmen beredes på många
sätt jag skall göra en anteckning
Vassen skäres då isen bär att
gå på, då är den torr och kan
knypas och förvaras inne
Täcket för det mesta utanpå
ja. Men man får talet
färdigt och skurit ner stråket
man en lina och skär takskägg
vinkelrätt
Man lägger lös loalm på
rygginer och packar den väl
till. Sen lägger man ryggsträ
över med cirka en $\frac{1}{2}$ meter
mellan
Island 3-4

M.10888:65.

16. Har Ni hört omtalas eller sett att man borrat hål i vindske-
darna till fäste för takkäpparna?
Var och när brukades detta?
Angiv om möjligt stället.

17. Lägges (lades) taket på läkt
eller på ravel (raft)?

18. Användas (användes) dessa tak
även på boningshusen?

19. Är Ni villig att eventuellt be-
svara ett utförligare frågeformu-
lär (som i så fall honoreras om
så önskas)?

20. När och var har Ni varit verk-
sam som taktäckare?

21. Har Ni även annat yrke?
Vilket?

Den metoden kan man
gå 80 år tillbaka.

Taket läggs på läkt
som kallas halm-läkt
med 25-30 cm mellanrum
För 30-40 år sen var det all-
mänt med halmtak på bon-
hus för den var varma
på vintern och svala på
sommaren
Järna det
den mästa halmtäckningen
har jag haft trakternas
omkring Löberöd
Har varit maskinist
Landbrukare och snickare

OBS! Skulle Ni ej få plats med alla svaren på detta papper så bedes Ni vänligen skriva återstoden på ett löst papper av samma
format. Använd även helst ett löst papper därest Ni vill göra någon förtydligande teckning. Och sänd gärna in svaret så
snart som möjligt — det underlättar arkivets arbete.

Skine
Frosta hvd
Högerväds m
1947

8 M. 10888:66.

FOLKLIVSARKIVET 2.2.76
Institutionen för folklivsforskning
föreg vid Lunds Universitet 1.18.76

IIIIII
repa

Lå gaz var 12te gick gaz passa upp
täckaren, då var det allmänt att vinda
taken på ^{knäppar} vigra av björk och vici
På den tiden träsckas rågen med slar
(plegel) och halmen knippas i haps
i stora bunter, sedan repades den
på en reba som sats fast i en nägg
(laböcken) som det hette på den tiden
Det blev fin halm, men ^{framåt} 30-40 år sen
började dam med ^{reba} som drogs med
hästar det var en stor cylinder med
långa pinnar der lades rågriska på
och kärnan slags av på så sätt kunde
dam reba en 20 trasa länghalm och
det var blot den nördelen det axet (veji)
II slags av och då var halmen län gti
när man tåkete men något länghalm
fram i tiden tok dom länghalm från
Anstraskan det blev mycket sämre
länghalm för på gårderna var der
inte tid att rensa kramboiset sen
det kaus ifrån. Det var dom större
gårdarna som ~~låg~~ började med att
sy taken utanga dom gamla
men det blev mycket extra arbete
för man skulle bygga stålning
till den mannen ^{som} gå emantill att laga
emot våren

Nu har jag slutat att tärka
med halm det var ett arbete som
prestadde armarna mäst skärningen
som gick till såhär när man flätk
taket fördygt räfsade man bort all
lös halm sedan bärgade från höger
sidan skära lite snitt ner till en 5^{de}
måttanran der gångnade man ut
att skära efter

När nu på den sidan 10^a har
stermiten trängt halmtaken under
så att inga halmtak numera
på nya halm

Ja så var det arbets metoden
Var man två Täckare den ene barad
den andra syde så var der en till
att bära upp halm och en under
taket att lägga mat nälen
alltså 4 man

Vass tärning förkanner mäst
längre uppåt landet jag minns
att jag har varit med en gång
och lagt vassstak men der skan
vara till bar vass och en lau halm
edgest blir det intet till

Nu har jag intet mer att upply
om denna gång
Thörn